

Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2012

Magnus Stenbrenden

Forord

På vegne av Faun Naturforvaltning AS, vil jeg takke for oppdraget med aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2012.

Jakta i 2012 var den første i den nye 5-årige planperioden for viltlagene i Søndre Land. Vi kjenner godt til planene da vi bistod kommunen og viltlagene i arbeidet med å utforme disse. Bestandsplanene, og de overordnede kommunale målsetningene, er selvsagt sentrale for våre vurderinger av elgstammens utvikling i kommunen.

Søndre Land har et særs godt grunnlagsmateriale, med et nært komplett aldersmateriale av felte elg over mange år. Det har også blitt mange rapporter ut av dette. Vi håper de fortsatt er interessant lesning, og at vi stadig klarer å belyse temaer som kan være relevante for den praktiske forvaltninga.

Den observante leser har sikkert også lagt merke til at rapportfremsiden har fått en «ansiktsløftning», og at Fauns logo har endret seg siden forrige rapport.

Det er interessant å følge utviklingen i Søndre Land, og vi håper at vi gjennom dette arbeidet kan være med å bidra til at man stadig når målsetningene man setter seg.

Skitt jakt i 2013 til alle jegere og rettighetshavere i Søndre Land!

Fyresdal 20.01.2013

Magnus Stenbrenden

Faun rapport 003-2013:

Tittel:	Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2012
Forfatter:	Magnus Stenbrenden
Tilgjengelighet:	Fritt
Oppdragsgiver:	Søndre Land kommune, Søndre Land Viltlag, Fluberg Vestre Driftsplanområde og Fluberg Øst Driftsplanområde.
Prosjektleder:	Magnus Stenbrenden
Prosjektstart:	01.12.2012
Prosjektlutt:	05.02.2013
Referat:	Aldersregistrering av skutte elg i Søndre Land etter jakta 2012 er gjennomført. Det er gjort beregninger av utviklinga i tetthet, produksjon og struktur i elgbestanden for perioden 1985-2012. Det er gjort kortfattede vurderinger av avskytingen på valdnivå. Elgtettheten etter jakta 2012 er beregnet til ca. 435 elg. Slaktevektene for kalv og ungdyr er gode og stabile, mens kalv- og tvillingraten har falt noe de senere år. Utifra de planer og målsetninger som er gjeldende, råder vi til et jaktuttak på rundt 245 elg i 2013.
Sammendrag:	Norsk
Dato:	05.02.2013
Antall sider:	40 + vedlegg

Kontaktopplysninger Faun Naturforvaltning AS:

Post:	Fyresdal Næringsshage 3870 FYRESDAL
Internet:	www.fnat.no
E-post:	post@fnat.no
Telefon:	35 06 77 00
Telefaks:	35 06 77 09

Kontaktopplysninger forfatter:

Navn:	Magnus Stenbrenden
E-post:	mst@fnat.no
Telefon:	35 06 77 01
Telefaks:	35 06 77 09

Innhold

Sammendrag	5
Materiale og metode	6
Materiale.....	6
Sett elg	6
Metode	7
Kohortsanalyse	7
Konfidensintervall	7
Resultat	8
Hovedtall for de skutte elgene 2012	8
Utvikling med alder	9
Elgtetthet og kjønnsforhold	13
Bestandskondisjon	15
Elg og trafikk	20
Flått og hjortelusflue.....	21
Sammenlikning med andre områder	22
Hjort	23
Diskusjon	24
Jaktuttak 2013.....	27
Konklusjon.....	29
Bestandsplanområdene	30
Søndre Land Viltlag Øst.....	30
Bestandsutvikling	30
Kondisjon	31
Kommentarer	32
Søndre Land Viltlag Vest	34
Bestandsutvikling	34
Kondisjon	35
Kommentarer	36
Fluberg Øst Driftsplanområde	38
Bestandsutvikling	38
Kondisjon	39
Kommentarer	40
Fluberg Vestre Driftsplanområde	41
Bestandsutvikling	41
Kondisjon	42
Kommentarer	43
Vedlegg 1. Rådata aldersregistreringer 2012	

Sammendrag

Aldersregistrering

Det ble i alt skutt 225 elg i Søndre Land i 2012. Det ble felt 74 kalv, 68 kyr og 83 okser. Vi har mottatt tannkonvolutter fra i alt 200 elg. I alt er 110 eldre dyr aldersbestemt ved hjelp av tannsnitt.

Elgtetthet og bestandsstruktur

Elgtettheten i Søndre Land er beregnet til ca. 435 elg etter jakt 2012. Tettheten har vært relativt stabil siden 2002, men økte noe i perioden 2004-07 da jaktuttakene var lavere. Deretter synes tettheten å ha blitt redusert frem til 2011, både ut i fra «kohortsberegningene» og sett per dag. I 2012 økte imidlertid sett per dag marginalt fra 0,24 i 2011, til 0,25. Dette er det første året sett per dag har økt fra ett år til et annet siden 2007.

De siste 4-5 årene ser okseandelen ut til å ha blitt noe redusert, og per i dag ligger man på et kjønnsforhold rundt 1,7 ku per okse.

Bestandskondisjon

I 2012 viste «sett elg» dataene verdier for kalv og tvillingrater på hhv. 0,57 og 1,07.

Kalveratene har vist en nedgang de siste årene. I motsetning til kalv- og tvillingratene synes slaktevektene for kalv og ungdyr å holde seg bra. Snittvektene for kalv og ungdyr var i 2012 på hhv. 67 og 138 kg. Dette er en marginal økning fra i fjor og vi må tilbake til 2005 for å finne bedre gjennomsnittsvekter for kalv og ungdyr samlet.

Vi tror den observerte nedgangen i kalv- og tvillingrate, i alle fall delvis, kan skyldes små endringer i bestandssammensetningen, som følge av en ønsket bestandsreduksjon (varierende jaktpress på eldre kyr). All den tid slaktevektene ikke viser en negativ utvikling, snarere tvert om, tror vi produktiviteten på sikt vil opprettholdes på et godt nivå.

Eldre kyr og okser

Vektene for eldre dyr ser ut til å holde seg stabile, på gode nivå, og det er fortsatt bra med «storokser» i Søndre Land. De siste årene ser man tegn til en positiv vektutvikling for alle aldersklasser av både kyr og okser <3 år.

Flått og hjortelusflue

Det ble i 2012 registrert flått på 5 felte elg, mens hjortelusflue ikke ble registrert. Det ser ut til at flått per i dag fremdeles forekommer i beskjedne mengder, mens hjortelusflue antakelig kun forekommer mer eller mindre sporadisk.

Jaktuttak 2013

For å nå fastsatte mål råder vi til et jaktuttak på ca. 245 elg i Søndre Land i 2013. Dette er en økning i forhold til uttaket i 2012. Om man ønsker å opprettholde et kjønnsforhold rundt 1,5 ku per okse, bør man redusere andelen okser i jaktuttaket noe.

Materiale og metode

Materiale

Aldersregistrering

Alderen til elgene blir bestemt ved hjelp av tannsnitt. Kalken i de innsamlede tennene blir fjernet ved å sette tennene i 5 % saltsyre (HCl). Tennene blir da myke. Det blir så tatt snitt (tykkelse mindre enn 40 tusendels millimeter) på langs av tanna fra nederst på tannrota og ca. 1/3 opp på tannhalsen. Emaljen blir ikke brukt (Figur 1). Deretter settes tennene i rennende vann i minst et døgn for å fjerne syrerester fra tennene. Snitta blir farga i Hematoxylin (et fargestoff), lagt på objektglass og alderen blir avlest under lupe. Man kan da lese av "årringer" i kalklaget (Figur 1).

Alle objektglass med ferdige tannsnitt blir tatt vare på og registreringene fra tannkonvoluttene blir lagt inn i en database, der vi senere kan hente ut dataene for å lage tabeller fra ulike kommuner, vald, etc. (jamfør vedlegg over aldere).

Figur 1. Det er området fra rotspissen og ca. 1/3 opp på tannhalsen som benyttes ved aldersregistreringen (venstre bilde). På ferdige fargede snitt kan man lese av "årringer" i kalklaget (høyre bilde).

Elg

Fra 1985 til 2012 er det etter tall fra hjorteviltregisteret skutt 6 838 elg i Søndre Land kommune (www.hjorteviltregisteret.no). Aldersregistreringer er gjennomført fra og med 2003. I alt har vi alders- og vekstdata fra 1 783 elg skutt i Søndre Land i denne perioden i vår database.

Hjort

Etter data fra Statistisk Sentralbyrå (www.ssb.no) og Søndre Land kommune (2008, 10 og 12) er det skutt 99 hjort i Søndre Land i perioden 1986-2012. Vi har "aldersdata" fra i alt 7 hjort felt i perioden 2009-12.

Sett elg

Data fra sett og felt elg er benytta. Data er henta fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no). Her kan man hente ut sett elg data ned på jaktfeltnivå. For enkelte fellingstall er Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) benyttet. Her har vi også hentet tallmateriale om irregulær avgang av elg.

Metode

Kohortsanalyse

Metoden vi benytter finpusses noe fra år til år, men prinsippet er hele tiden det samme; dersom man ser bort fra migrasjon og naturlig dødelighet vil alle elger med leveområde i Søndre Land før eller senere bli skutt. For de aldersbestemte elgene som er skutt i Søndre Land vet vi i hvilken periode de har levd og hvilken alder de til enhver tid har hatt. For årene tidlig i perioden er en stor del av alle elger som levde skutt, ergo kjenner vi også bestandens sammensetning. For de siste åra blir beregningene mer usikre siden det fremdeles er mange elg i live etter jakta 2012!

Programmet som brukes i kohortanalysen, WinBugs, "gjetter" på en elgbestand etter jakta 2012. Ved å bruke dette "gjettet" og legge til antall skutte elg i 2011 finner man elgbestanden før jakt. Neste steg er å addere antall elg som er naturlig døde fra jaktslutt 2010 til jaktstart 2011 for å finne bestanden etter jakt i 2010. "WinBugs" beregner antall naturlig døde ut fra at hvert enkelt individ har 5 % sjanse for å dø naturlig i perioden mellom jaktslutt og jaktstart. Samme prosedyre gjentas for alle år og aldersklasser tilbake til 1988.

Etter at "WinBugs har regna" gjennom heile regnestykket beregnes det hvor sannsynlig "gjettet" er. Dette gjøres ved å sammenligne med informasjon som er lagt inn i programmet, jaktinnsats, sett elg etc. Prosessen starter da på nytt ved at WinBugs gjør en ny «gjetning» og regner gjennom det samme på nytt. Dersom den nye gjetningen er mer sannsynlig enn den første gjøres neste gjetning med utgangspunkt i den siste gjetningen og vice versa. Slik fortsetter man inn til gjetningene ikke lenger endrer seg.

En sammenligning er å finne vegen til en fjelltopp med bind for øynene. Først tar man et steg i vilkårlig retning. Dersom man står høyere enn utgangspunktet tar man et nytt steg i vilkårlig retning. Står man lavere går man tilbake til utgangspunktet og prøver på nytt. Slik fortsetter man. Selv om vegen til topps vil ta tid, kommer man til slutt til toppen.

For perioden 1985 – 2002 har man ikke aldersregistreringsdata. Grunnprinsippet i metoden er likevel den samme.

Konfidensintervall

I flere av figurene blir det benyttet konfidensintervall. Under gitte forutsetninger viser disse intervallene yttergrensene hvor man med 95 % sikkerhet vet at den reelle verdien befinner seg innenfor. Dess større antall observasjoner som ligger bak, dess smalere blir konfidensintervalla.

Resultat

Hovedtall for de skutte elgene 2012

Etter tall fra Hjorteviltregisteret (www.hjortevilt.no), ble det skutt 225 elg i Søndre Land i 2012. Det ble felt 74 kalv, 68 kyr og 83 okser. Vi har mottatt tannkonvolutter fra i alt 200 elg. Tannmaterialet i de innsendte konvoluttene var svært nær komplett, men vi mangler vekt for i alt 1 okse (Tabell 1) og 1 ku (Tabell 2), samt alder for en okse.

Tabell 1: Hovedresultat for okser med kjent alder og vekt felt i 2012.

Alder	Snittvekt	Antall (n)
0,5	67	40
1,5	139	27
2,5	186	16
3,5	194	11
4,5	225	7
5,5	217	5
6,5	258	3
7,5	228	2
8,5	210	1
9,5	-	0
10,5 +	234	1
Mangler tenner		1
Mangler vekt		1

Tabell 2: Hovedresultat for kyr med kjent alder og vekt felt i 2012.

Alder	Snittvekt	Antall (n)
0,5	67	34
1,5	136	19
2,5	169	10
3,5	171	7
4,5	-	0
5,5	169	3
6,5	175	6
7,5	160	1
8,5	187	4
9,5	185	6
10,5 +	178	7
Mangler tenner		0
Mangler vekt		1

Utvikling med alder

Vekt og gevirstørrelse hos okser

De felte oksene i 2012 hadde en gjennomsnittsvekt for de ulike aldersklassene nær gjennomsnittet for hele perioden 2003-2011 (Figur 2). Oksene er på «topp» ved 7-9 års alder og veier da gjerne rundt 250 kg, og har 8-10 tagger i geviret (Figur 2 og 3). De felte oksene i 2012, hadde gjennomgående et lavere antall tagger i geviret, enn snittet for perioden 2003-2011 (Figur 3).

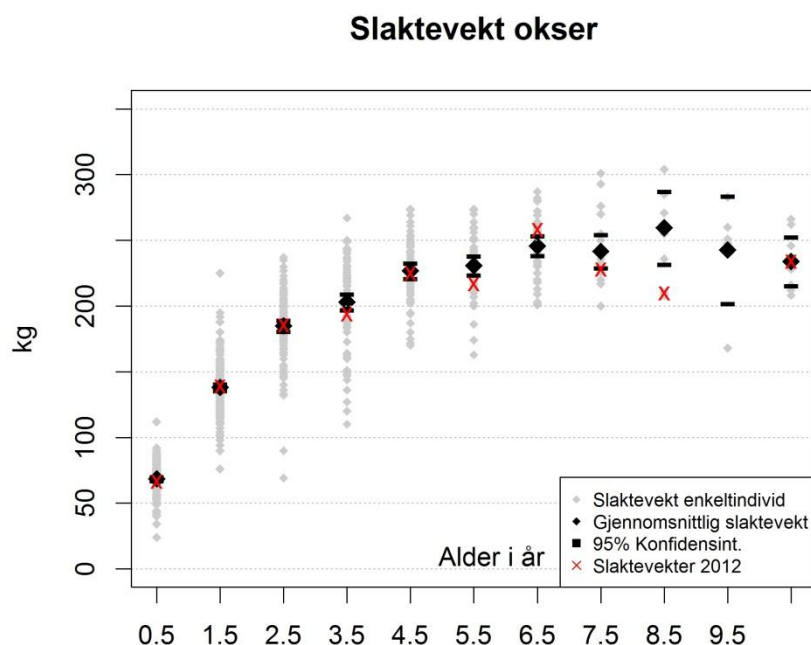
Den tyngste oxen som ble felt i Søndre Land i 2012 hadde en slaktevekt på 272 kg (6,5 år og 6 tagger). Av de øvrige 46 oksene med alder 2,5 år eller eldre, hadde 6 stk. en slaktevekt på 250 kg eller mer. Det ble til sammen felt 7 okser med 10 tagger eller mer i geviret, og av disse hadde 2 stk. >12 tagger (13 og 15).

Vekt og produktivitet hos kyr

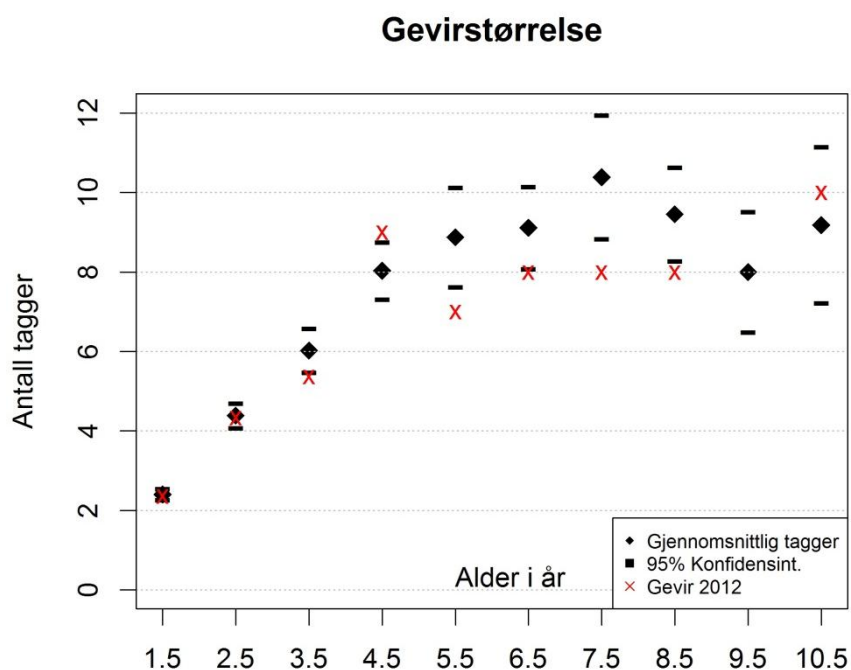
Også de felte kyrne i 2012 hadde en gjennomsnittsvekt for de ulike aldersklassene nær gjennomsnittet for hele perioden 2003-2011 (Figur 4). Etter at kyrne når en alder på 2,5 år er den gjennomsnittlige vektøkningen liten (Figur 4). Gjennomsnittsvekta for alle aldersklasser >4 år ligger mellom 170-180 kg. Som tidligere bemerket er drektighetsraten blant felte kyr relativt høy. Drektighetsraten holder seg god frem til ca. 12 års alder (Figur 5). Etter dette kan man se tegn til en fallende trend. Da drektighetsraten er beregnet ut i fra felte kyr som hadde kalv og/eller melk i juret, må man regne med at de reelle verdiene er noe høyere, da kyr med kalv vil være mindre utsatt for å bli skutt enn kyr uten kalv.

Gjennomsnittsalder

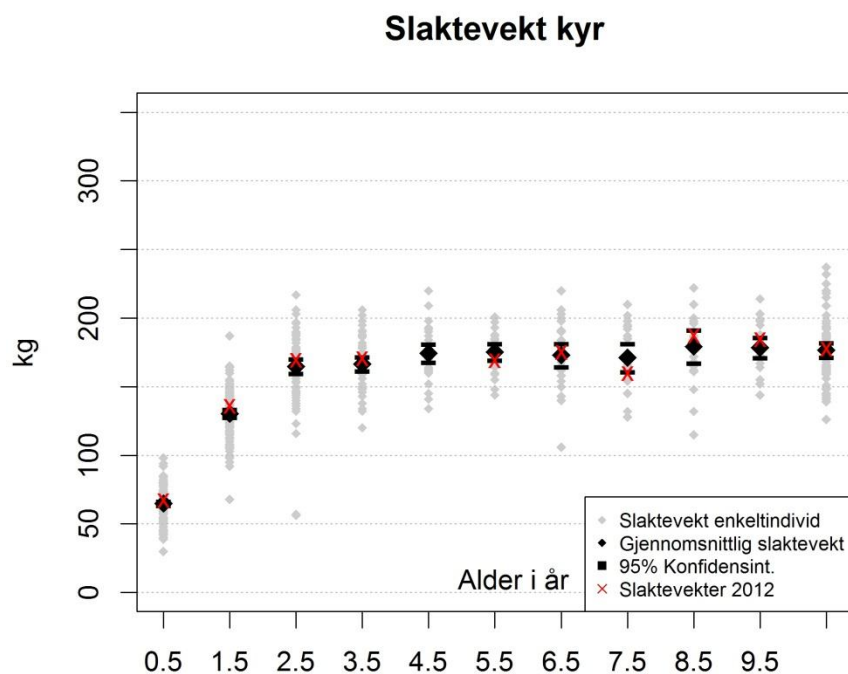
Gjennomsnittsalderen til eldre okser har vært meget stabil rundt 4-5 år i hele perioden 2003-2012, mens kyrnes snittalder har vært mer variabel (Figur 6). I 2011 var de eldre oksene ca. 4 år i snitt, et nivå som isolert sett må sies å være litt lavt. Kyrnes snittalder var i 2011 på 5,2 år, et lavt nivå til å være kyr og den laveste snittalderen registrert siden 2003. I 2012 var snittalderen på eldre kyr tilbake på et «normalt» nivå i underkant av 7 år. Det at man har en relativt god bestandskondisjon i Søndre Land, og at kyrne raskt når kjønnsmoden alder, gjør at man raskt erstatter produksjonsdyr som felles i jakta.

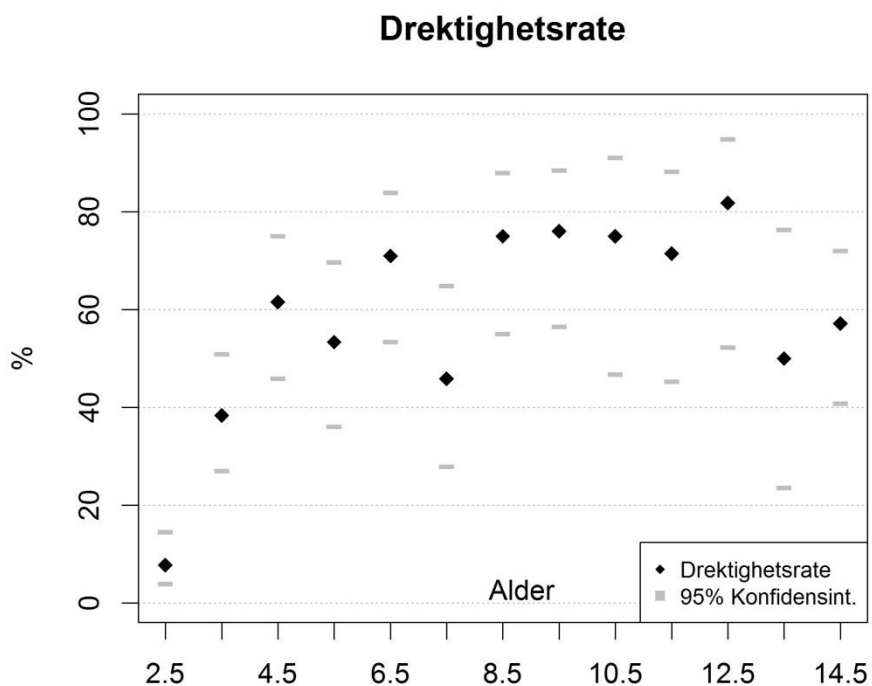
Figur 2: Gjennomsnittsvæker i forhold til alder for okser skutt i Søndre Land i perioden 2003-2011 med svarte ruter ($n = 870$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt til de samme aldersklassene. Enkeltindivider vist med grå punkter og gjennomsnittlig vekt for okser felt i 2012 ($n = 107$) vist med røde kryss.

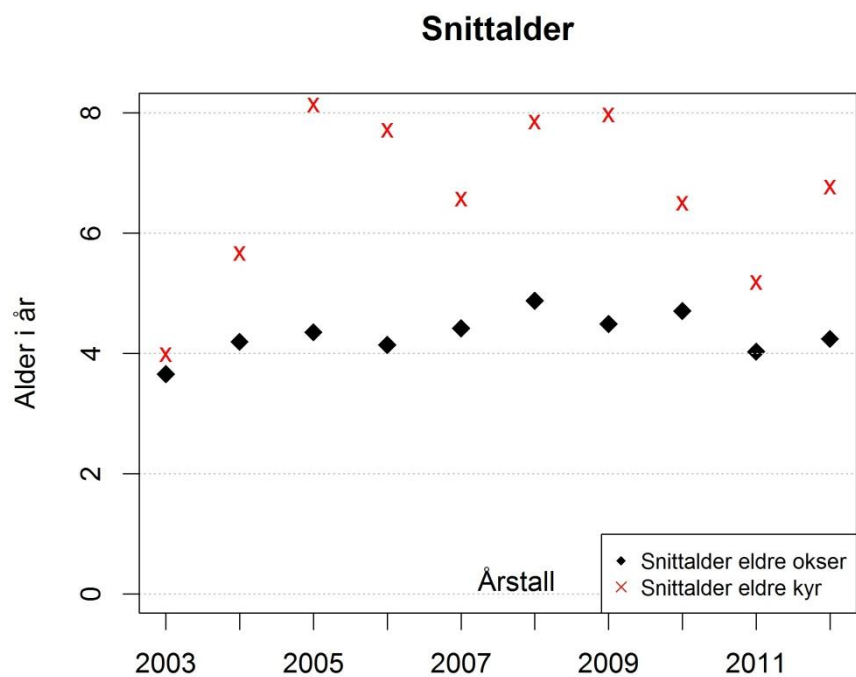
Figur 3: Gjennomsnittlig antall tagger i forhold til alder for okser skutt i Søndre Land i perioden 2003-2011 med svarte ruter ($n = 671$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for antall tagger til de samme aldersklassene. Gjennomsnittlig antall tagger for okser felt i 2012 ($n = 71$) vist med røde kryss.

Figur 4: Gjennomsnittsvекter i forhold til alder for kyr skutt i Søndre Land i perioden 2003-2011 med svarte ruter ($n = 730$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt til de samme aldersklassene. Enkeltindivid vist med grå punkter og gjennomsnittlig vekt for kyr felt i 2012 ($n = 86$) vist med røde kryss.

Figur 5: Andel skutte elgkyr i ulike aldersklasser (2,5 år eller eldre) som hadde kalv(er) og/eller melk i juret i perioden 2003-2012 ($n = 416$). 95 % konfidensintervall med grå streker.

Figur 6: Gjennomsnittsalder for felte kyr (røde kryss, $n = 416$) og okser (svarte punkter, $n = 487$) minst 2,5 år gamle felt i Søndre Land i perioden 2003-2012.

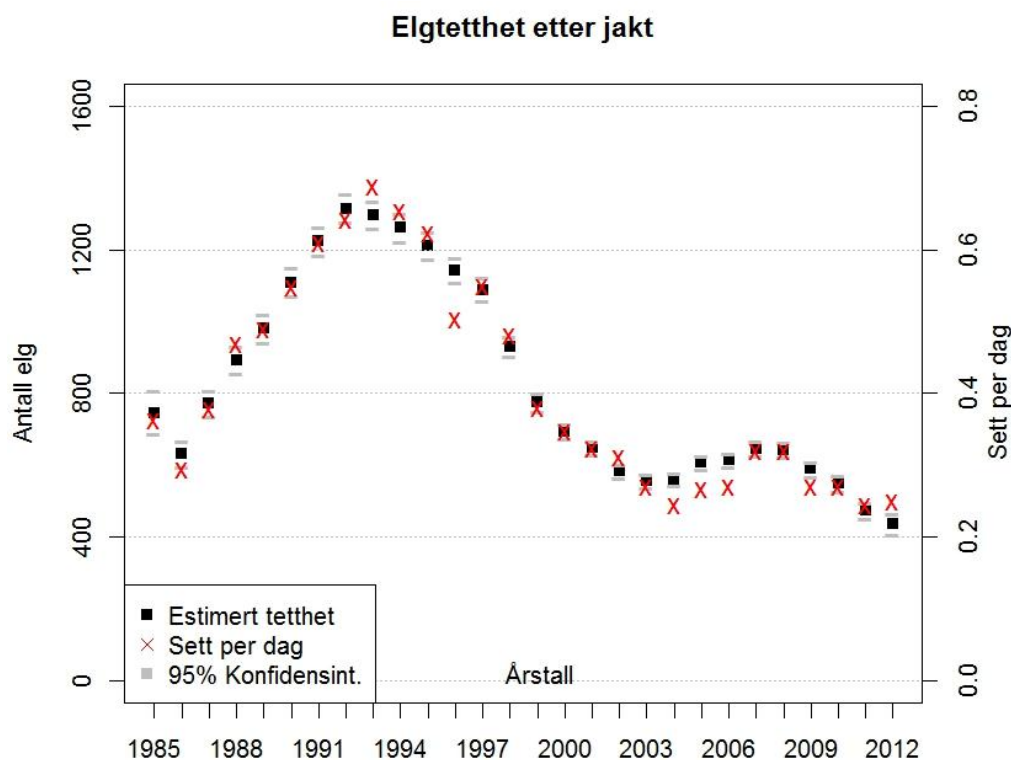
Elgtetthet og kjønnsforhold

Elgtettheten i Søndre Land er beregnet til ca. 435 elg etter jakt i 2012 (Figur 7). Tettheten har vært relativt stabil siden 2002, men økte noe i perioden 2004-07 da jaktuttakene var lavere. Deretter synes tettheten å ha blitt redusert frem til 2011, både ut i fra «kohortsberegningene» og sett per dag. I 2012 økte imidlertid sett per dag marginalt fra 0,24 i 2011, til 0,25. Dette er det første året sett per dag har økt fra ett år til et annet siden 2007.

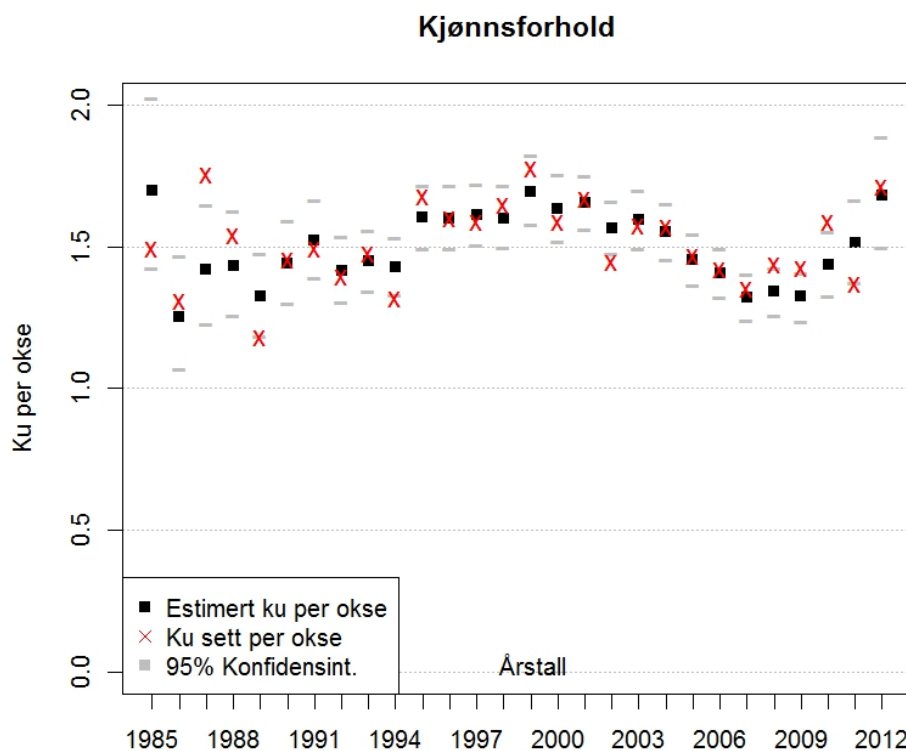
Som vi har vært inne på i tidligere rapporter, ser vi igjen at tetthetsberegningene etter «siste års» jakt, tenderer mot å underestimeres noe. Etter jakt 2010 ble for eksempel tettheten beregnet til å være i underkant av 500 elg, mens den samme tettheten ble beregnet til 510 elg i 2011. I år viser beregningene en tetthet etter jakt 2010 på ca. 550 elg. På samme måte ble tettheten etter jakt i 2011 beregnet til 420 dyr, mens den etter jakt i 2012 er beregnet til å ha vært ca. 470 dyr. Dette tilsier at man må ta høyde for at beregningene av siste års tetthet er et minimumsestimat. Dess lenger tid vi går tilbake, dess sikrere blir estimatene. Dette har sammenheng med at en større andel av elgstammen er skutt, og registrert gjennom aldersanalysene, som forklart i metodedelen.

Helt siden man innførte systematiske registreringer av «sett elg» på 80-tallet, har man hatt et relativt jevnt kjønnsforhold i Søndre Land. Kjønnsforholdet har aldri vært skjevere enn ca. 1,7 ku per okse (Figur 8). De siste 4-5 årene ser okseandelen ut til å ha blitt noe redusert og per i dag ser man ut til å ligge rundt det nevnte kjønnsforholdet på 1,7 ku per okse. Det er interessant å se at kjønnsforholdet etter våre beregninger gradvis har blitt skjevere siden 2009 (Figur 8). I følge «sett elg» materialet, ble imidlertid kjønnsforholdet jevnere i 2011. Dette gjorde fjorårets resultater noe vanskelig å tolke. I år ser det imidlertid ut til at det var «sett elg» dataene som hadde en «utligger», mens våre beregninger trolig stemte bedre. I år viser både beregningene og «sett elg» dataene et skjevere kjønnsforhold (Figur 8).

Generelt gjelder at kjønnsforholdet vil endre seg gjennom jakta, da man (som vanlig er) tar ut flere okser enn kyr. Da man også har en større vinterstamme av kyr, blir det relative uttaket (jaktpresset) av okser og kyr forskjellig, selv om en også tar ut det samme antallet av hver kategori. Fellingsstatistikken de siste årene viser at man siden 2009 har hatt en nokså klar overvekt av okser i jaktuttaket, og at dette nå trolig gjør seg gjeldene ved endring i kjønnsforholdet. Overvekten av okser i jaktuttaket har absolutt ikke vært «dramatisk», men om man ønsker å holde kjønnsforholdet rundt 1,5 ku per okse, bør man forsøke en forsiktig justering allerede neste år.

Figur 7: Beregnet elgtetthet etter jakt i perioden 1985-2012 med svarte firkanter. Sett per dag med røde kryss. 95 %-konfidensintervall for antall elg er vist med grå streker.

Figur 8: Beregnet kjønnnsforhold "midt i jakta" i perioden 1985-2012 med svarte firkanter og 95 % konfidensintervall med grå strek. Ku per okse fra sett elg med røde kryss.

Bestandskondisjon

Kalv- og tvillingrate

På siste halvdel av 90-tallet, var bestandskondisjonen på et relativt lavt nivå i Søndre Land. Etter at tettheten ble redusert, så man en positiv utvikling i både kalv- og tvillingraten. I 2010 ble det observert 0,65 kalv per ku og 15 % tvillingandel. I fjorårets rapport måtte vi medgi at en kalverate på 0,61 og en tvillingrate på 10 % var noe skuffende. I år viser «sett elg» dataene verdier for kalv og tvillingrater på hhv. 0,57 og 1,07, altså en videre nedgang (Figur 9 og 10).

Kalv- og ungdyrvekter

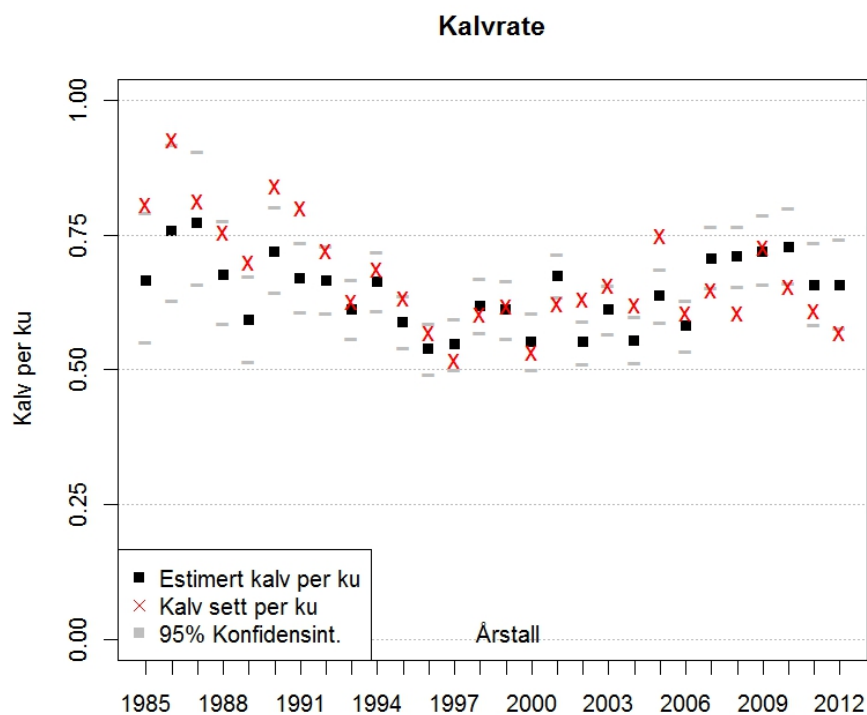
I motsetning til kalve- og tvillingratene synes slaktevektene for kalv og ungdyr å holde seg bra. Snittvektene for kalv og ungdyr var i 2012 på hhv. 67 og 138 kg (Figur 11 og 12). Dette er en ny, liten økning fra i fjor og vi må tilbake til 2005 for å finne bedre gjennomsnittsvekter for kalv og ungdyr samlet. Vektene har riktignok vært meget stabile i tilsvarende periode, men uansett kan man i alle fall ikke se tegn til en negativ utvikling.

Vekter hos eldre dyr

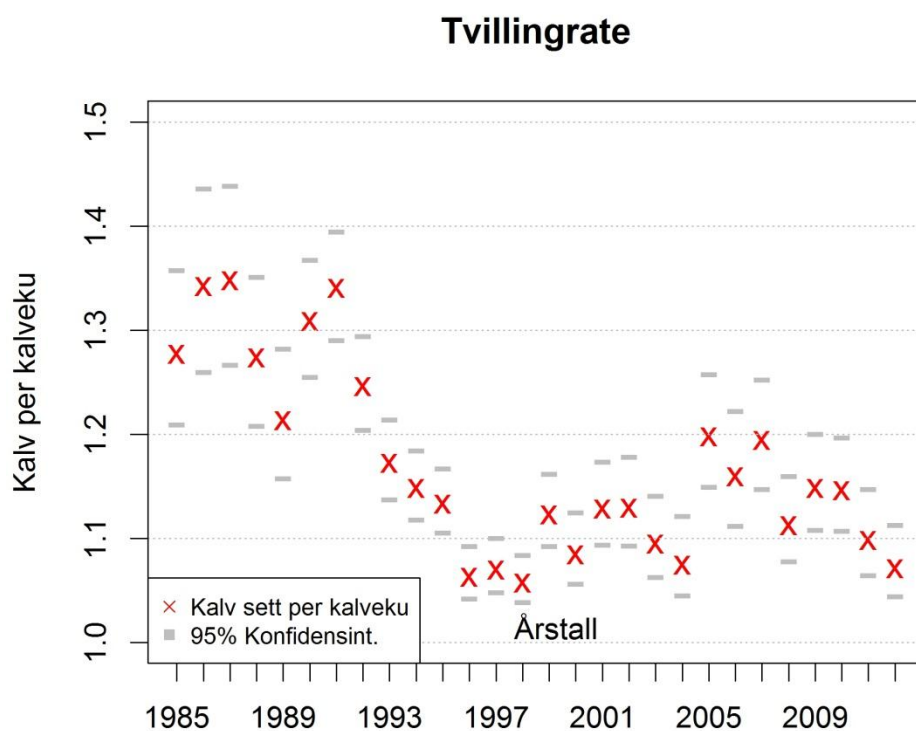
Som i fjorårets rapport har vi sett på gjennomsnittsvektene for de ulike aldersklassene av felte kyr (Figur 13) og okser (Figur 14) i perioden vi har aldersdata for. For hvert år har vi regnet ut gjennomsnittsvektene til kalver, «åringer», dyr på 2,5, 3,5, 4,5, 5,5 og 6,5 år av begge kjønn. Til slutt vises gjennomsnittsvektene for dyr «7,5 år eller eldre», samlet.

Som bemerket i fjor viser de fleste alderskategorier av både okser og kyr en stor grad av stabilitet. At verdiene for dyr >4 år varierer mer fra år til år er en naturlig følge av at antallet, og dermed det statistiske grunnlaget for vektberegningene, også varierer mer fra år til år. Det er derfor viktigere å se trendene over tid, men det er vanskelig å se noen tydelig utvikling den ene eller andre veien.

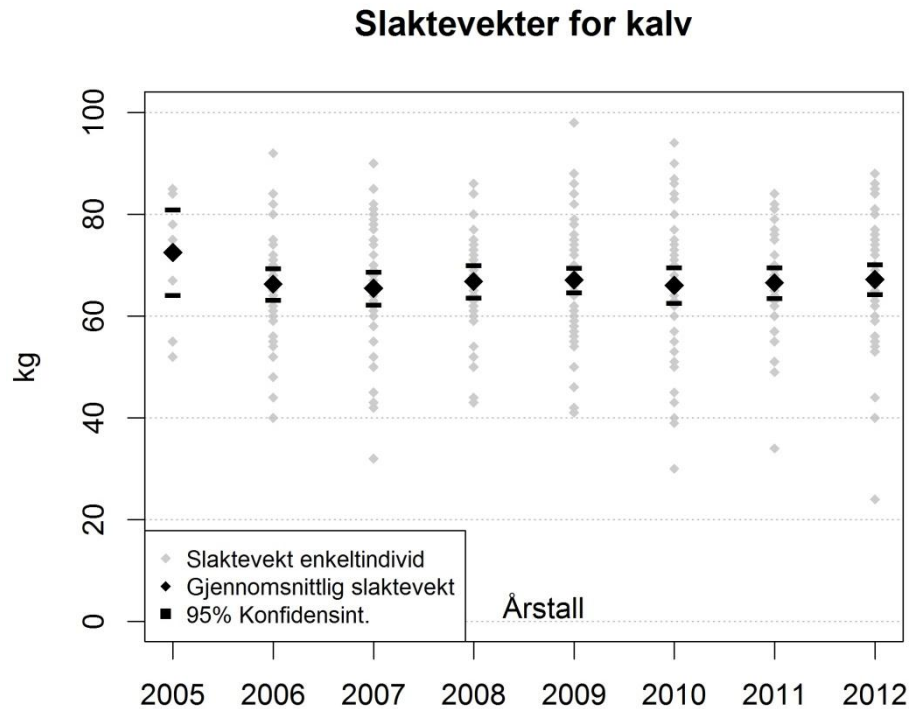
Om en skal se etter mulige positive trekk, er det verdt å merke seg at vektutviklingen for kyr i yngre aldersklasser (<4 år) viser en positiv utvikling i siste treårs-periode. Dette gjelder også for okser, om enn ikke like tydelig. Dette kan underbygge at vektutviklingen, som har vært svak positiv for kalv og ungdyr de siste årene, er reell, og at dette «forplanter» seg videre i stammen.

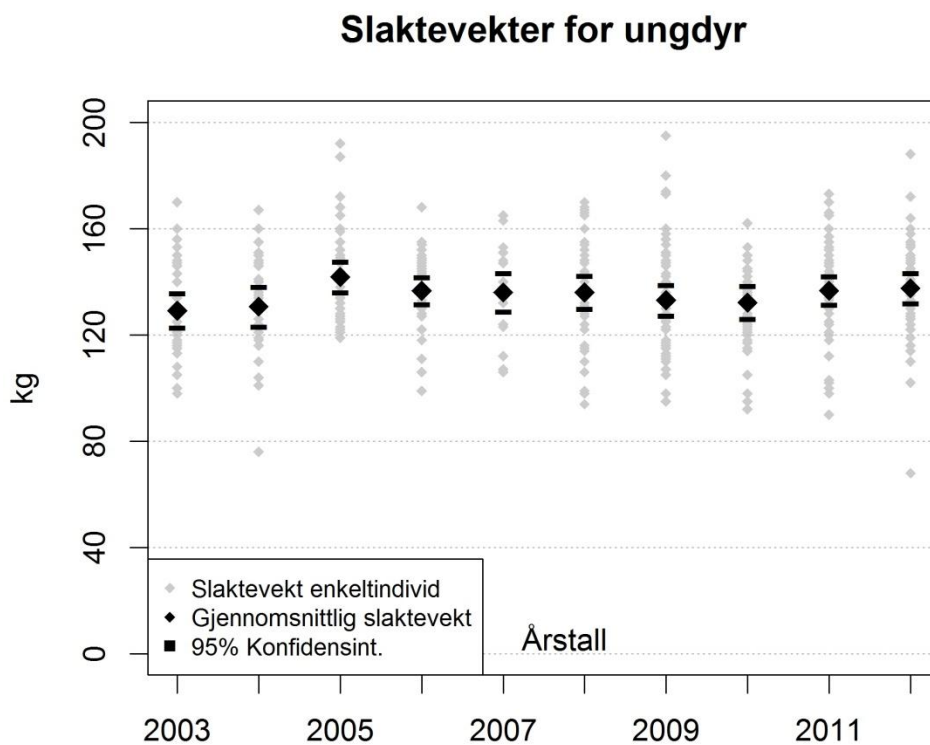
Figur 9: Kalv per ku fra sett elg i Søndre Land i perioden 1985-2012 med røde kryss. Estimert kalverate i samme periode med svarte firkanter. 95 % konfidensintervall med grå streker.

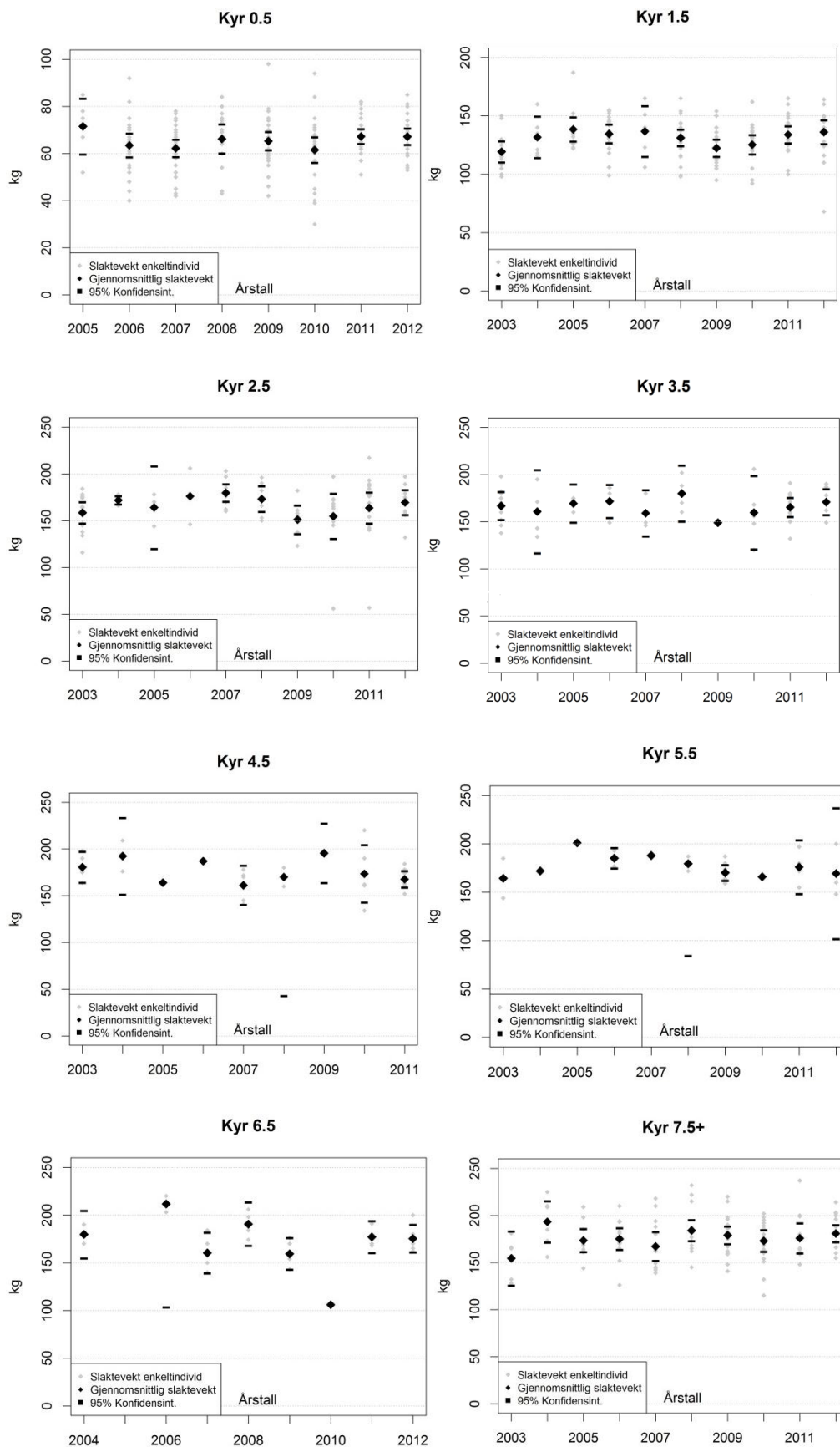
Figur 10: Kalv per kalvku/tvillingrate fra sett elg i Søndre Land i perioden 1985-2012.

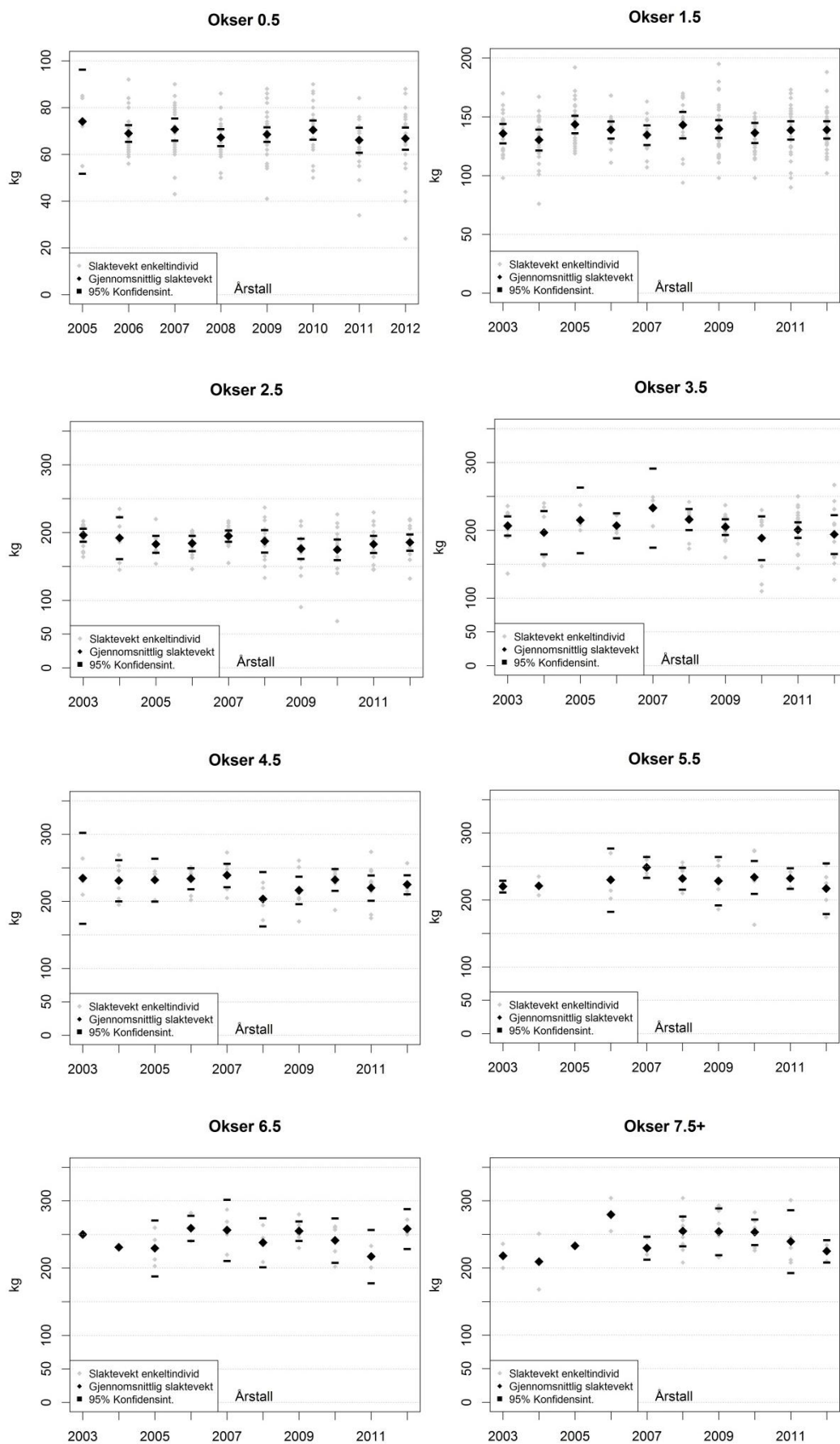
Figur 11: Gjennomsnittsvecter for kalver skutt i Søndre Land i perioden 2005-2012 med svarte ruter ($n = 396$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt i tilsvarende periode. Slaktevekter for enkeltindivid vist med grå punkt.

Figur 12: Gjennomsnittsvecter i forhold til årstall for ungdyr skutt i Søndre Land i perioden 2003-2012 med svarte ruter ($n = 399$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt i tilsvarende periode. Slaktevekter for enkeltindivid vist med grå punkt.

Figur 13: Gjennomsnittsverker for felte kyr i aldersklassene 0,5- 6,5 år gamle, samt 7,5 år eller eldre i perioden 2003-2012 (kalv i perioden 2005-2012) i Søndre Land.

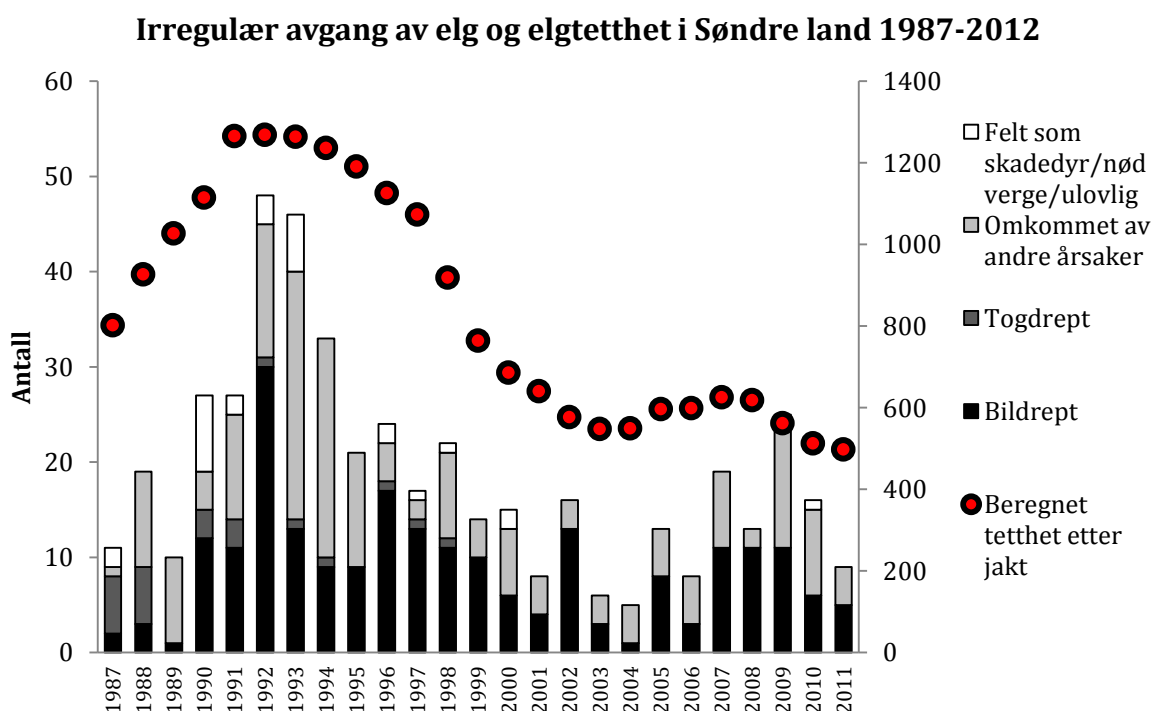

Figur 14: Gjennomsnittsvekter for felte okser i aldersklassene 0,5- 6,5 år gamle, samt 7,5 år eller eldre i perioden 2003-2012 (kalv i perioden 2005-2012) i Søndre Land.

Elg og trafikk

Som vi har påpekt i tidligere rapporter må man forvente at antall elg som omkommer utenom ordinær jakt, vil variere med den generelle elgtettheten. I perioden 1987-2011 ser man at nettopp denne sammenhengen er tydelig i Søndre Land (Figur 15). Sammenhengen mellom elgtetthet, snødybder og temperatur er drøftet i tidligere rapporter^{1,2}. Mens man tidligere så at trafikkulykkene var nokså jevnt fordelt over hele kommunen, har de fleste ulykkene de senere år skjedd nord i kommunen (Einar Struksnes pers. medd.). Dette mønsteret må også sies å være som forventet; mens en generell reduksjon i elgtetthet fører til reduserte konflikter over store deler av kommunen, er det fortsatt konflikter i områder med innvandring/trekk vinterstid, noe som antakelig er tilfellet i disse områdene.

Over tid må utviklingen samlet sett sies å ha vært meget positiv i Søndre Land. I de kommunale målsetningene er det nedfelt at antall påkjørte elg i trafikken ikke skal overstige 20 per år. De siste årene har man vært godt innenfor denne målsetningen. Likevel er arbeid med avbøtende og konfliktdempende tiltak en kontinuerlig prosess, som naturligvis bør være i fokus også fremover.

Figur 15: Registrert irregulær avgang av elg i Søndre Land i perioden 1987-2011 på venstre y-akse. Data fra www.ssb.no. Beregnet elgtetthet etter jakt er vist på høyre y-akse. Merk at årstalla følger jaktåret for trafikkdrepte. Søylen for 1987 representerer tidsrommet 1. april 1987 til 31. mars 1988 osv.

¹ Gangsei, L.E. 2011. Aldersregistrering og bestandsvurdering for elg i Søndre Land etter jakta 2010. Faun rapport 005-2011. Faun Naturforvaltning AS, Fyresdal Næringshage, 3870 Fyresdal.

² Stenbrenden, M. 2012. Aldersregistrering og bestandsvurdering for elg i Søndre Land etter jakta 2011. Faun rapport 011-2012. Faun Naturforvaltning AS, Fyresdal Næringshage, 3870 Fyresdal.

Flått og hjortelusflue

Fra og med 2010 har det vært mulighet for å registrere forekomst av flått og hjortelusflue på tannkonvoluttene. Vi får hvert år inn et betydelig antall tannkonvolutter fra store deler av Sør- og Østlandet, og dette bidrar til å gi et inntrykk av parasittenes utbredelse og spredningsmønster. Det generelle inntrykket er at både flått og hjortelusflue sakte, men sikkert, sprer seg til nye områder. I 2011 ble det registrert ett tilfelle av flått, og ett tilfelle av hjortelusflue på felt elg i Søndre Land.

I 2012 ble opplysninger om forekomst av flått og/eller hjortelusflue fylt ut på i alt 146 konvolutter. Av disse ble flått registrert som «få» på 5 felte elg, mens hjortelusflue ikke ble registrert. Alle tilfellene av flått på felte elg ble registrert i ett jaktlag i Fluberg Øst. Dette kan enten tyde på at tettheten av flått er høyere i dette området, eller at dette jaktlaget er «flinkere» til å sjekke de felte elgene grundig for forekomst. Uansett ser det ut til at flått per i dag fremdeles forekommer kun i beskjedne mengder, mens hjortelusflue antakelig kun forekommer mer eller mindre sporadisk.

Vi oppfordrer igjen jegerne til å registrere forekomst av flått og «flue» på skutt hjortevilt på tannkonvoluttene. Det kan være et nyttig «gratis» bidrag for å kartlegge forekomsten og utbredelsen av parasittene. I så måte er det også viktig at man får med "0-observasjoner", dvs. hjortevilt som ikke har flått eller flue.

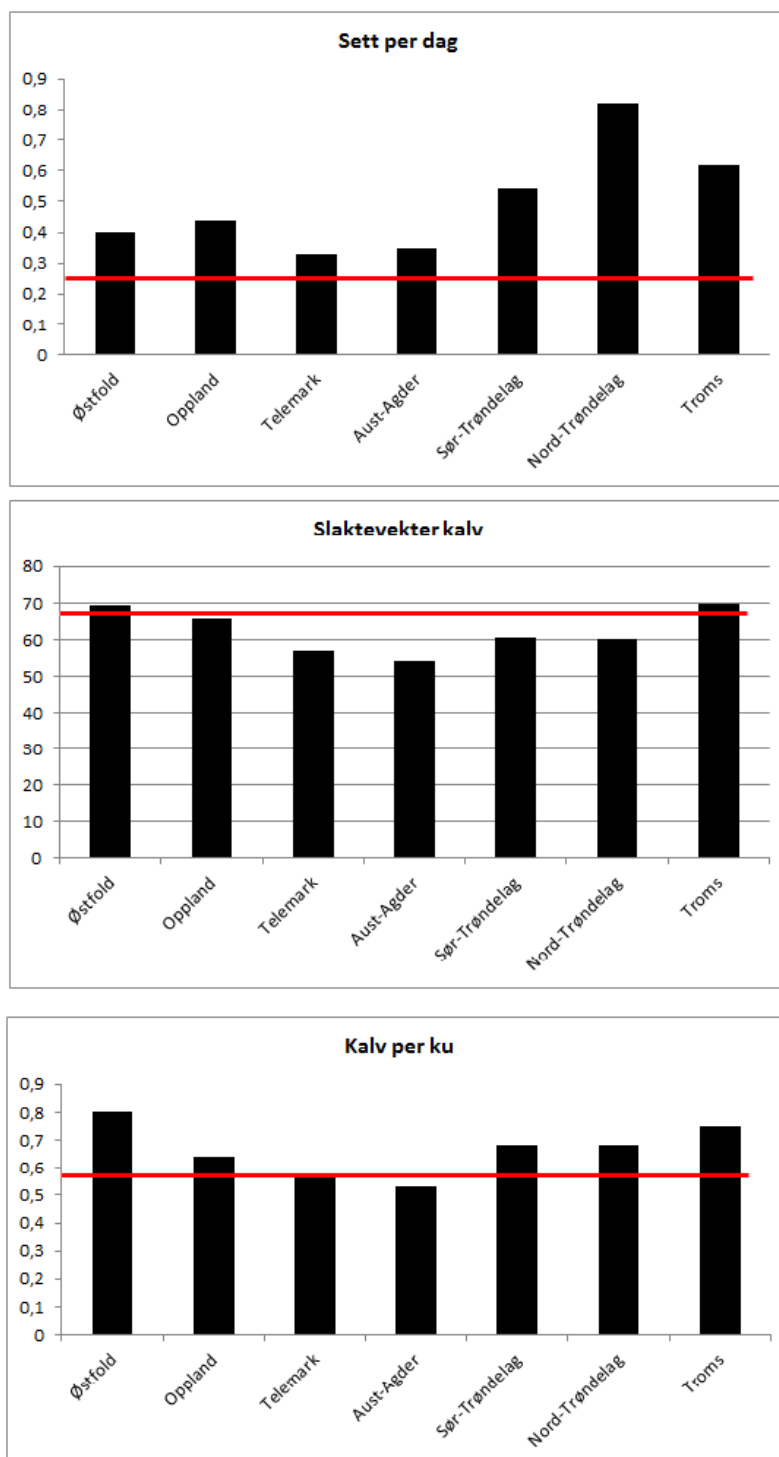
For mer informasjon knyttet til flått og hjortelusflue viser vi til www.flattogflue.no.

Foto: Vi oppfordrer igjen jegerne til å registrere forekomst av flått og hjortelusflue på skutt hjortevilt (Foto: Magnus Stenbrenden).

Sammenlikning med andre områder

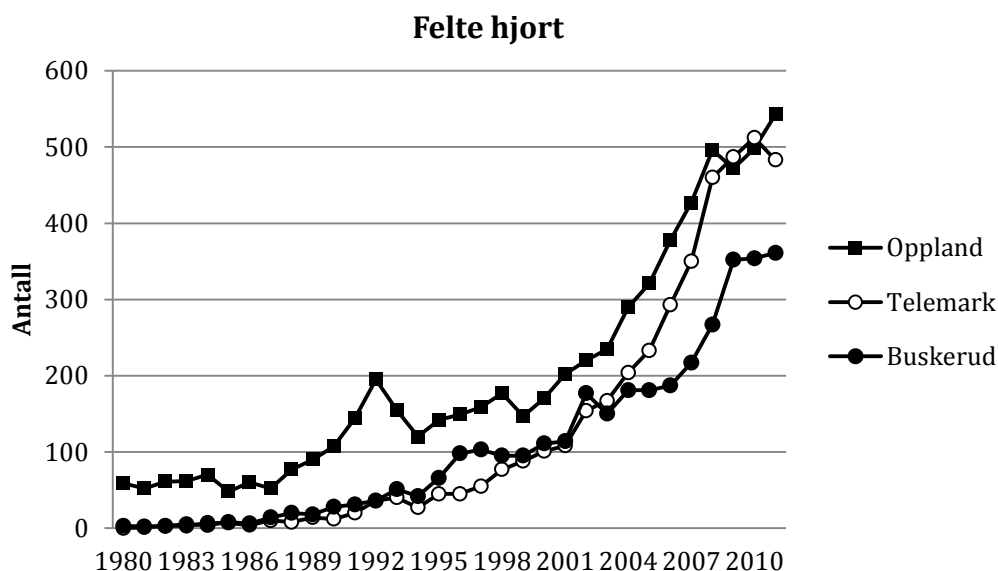
Sammenliknet med et utvalg fylker i Norge, fra Aust-Agder i sør til Troms i nord, ser man at elgtettheten målt som «sett per dag», er relativt lav i Søndre land. Kalvevektene er derimot høye, og nesten på nivå med Østfold og Troms, som er i «toppsjiktet» i Norge. Kalveraten (kalv per ku) var på et midlere nivå i 2012 (Figur16).

Figur 16: «Sett per dag» (øvre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter for kalv (midtre delfigur) og kalv per ku (nedre delfigur) i fylkene Østfold, Oppland, Telemark, Aust-Agder, Sør Trøndelag, Nord-Trøndelag og Troms i 2012. Verdier fra Søndre Land markert med vannrett, rød strek. Data fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

Hjort

Hjortebestanden, målt som felt antall hjort, er fortsatt i sterk vekst på Øst- og Sørlandet. Den samlede avskytingen i fylkene Oppland, Buskerud og Telemark lå i 2011 på snau 1 400 hjort. Mens avskytingen i Buskerud og Telemark har stagnert noe de tre siste årene, har avskytingen i Oppland fortsatt å øke (Figur 17). I 2011 ble det etter tall fra Statistisk sentralbyrå felt 543 hjort i Oppland.

Figur 17: Antall felte hjort i fylkene Oppland, Telemark og Buskerud i perioden 1980-2011. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

Vi har ikke mottatt tenner fra felt hjort i Søndre Land etter jakta 2012, men etter opplysninger fra Søndre Land Kommune ble det i 2012 felt 17 hjort. Dette er ny fellingsrekord. I 2010 og 11 ble det felt 12 hjort, mens tidligere fellingstall aldri har vært høyere enn 6 felte dyr.

Det er et mål at tetthetene av hjort også fremover skal holdes på et lavt nivå i kommunen. Sannsynligvis vil man være i stand til å holde hjorten nede på relativt sett lave bestandstettheter fremover. Da hjorten typisk etablerer seg i «klumpvise» forekomster, kan imidlertid tettheten variere lokalt, selv ved et relativt hardt jaktpress.

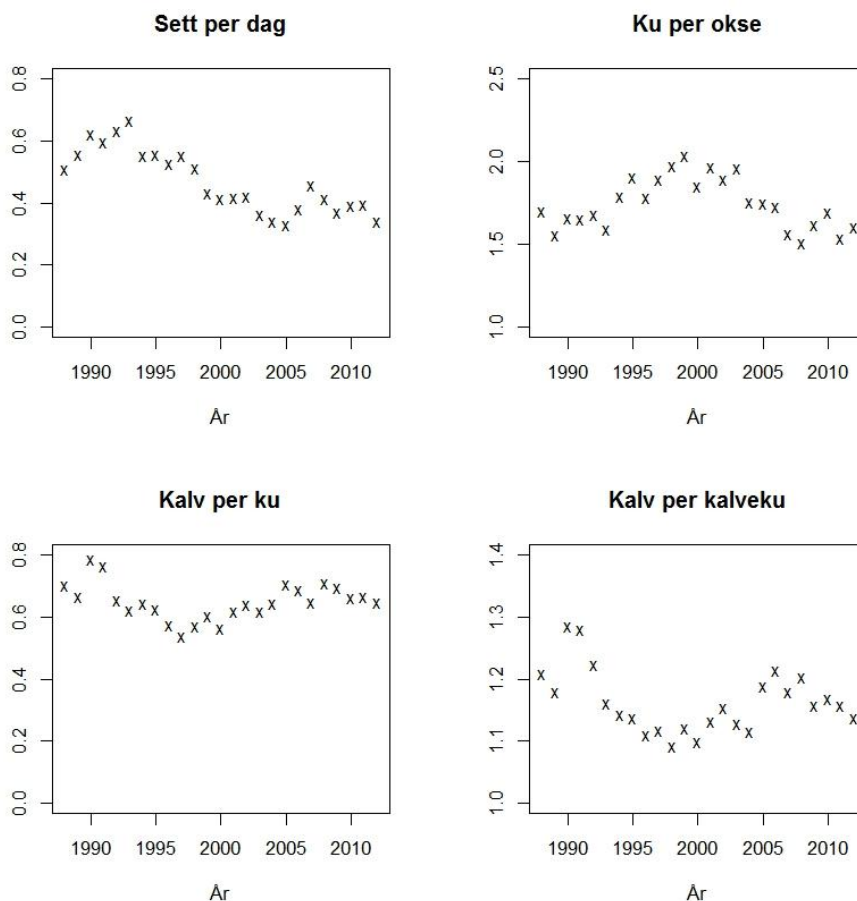
Data fra aldersregistrerte hjort fra flere fylker på Øst- og Sørlandet underbygger at «Østlandshjorten» generelt er i meget god kondisjon. Eksempelvis er voksne bukker ofte flotte trofedyr. Forutsatt at målet om å holde tetthetene på lave nivå oppfylles, kan hjorten representere en jaktverdi som «bonusvilt» under annen jakt (elg eller rådyrjakt), eller som eget jaktobjekt med mulighet for noe høsting i de områder den opptrer i høyere tettheter.

Diskusjon

Bestandskondisjon

Årets jaktstatistikk og materiale indikerer at slaktevektene i Søndre Land holder seg på et stabilt, høyt nivå. I henhold til de kommunale målsetningene om slaktevekter for kalv og ungdyr på hhv. 70 og 140 kg, lå man i 2012 enda litt nærmere enn i 2011. Siden 2006 har utviklingen vært svak positiv. Som vist i Figur 13 og 14, kan man også se tegn til en positiv utvikling i gjennomsnittsvektene for dyr i yngre årsklasser <4 år, de siste sesongene.

Utviklingen i kalv- og tvillingrater har imidlertid vakt oss litt «hodebry» de siste årene. Om man går tilbake i tid, ser man en positiv utvikling i både kalv- og tvillingrater som begynte på slutten av 90-tallet. Dette stemmer godt overens med at tetthetene forut for dette ble kraftig redusert. Det har derfor vært skuffende at både kalv- og tvillingratene igjen har vist en negativ utvikling de siste årene. Vi har imidlertid lagt merke til at dette mønsteret har gjort seg gjeldende ikke bare i Søndre Land, men også i andre kommuner i fylket. Om man sammenstiller data fra kommunene Søndre Land, Nordre Land, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Etnedal og Øystre Slidre, får man omtrent den samme utviklingen i hele dette området (Figur 18).

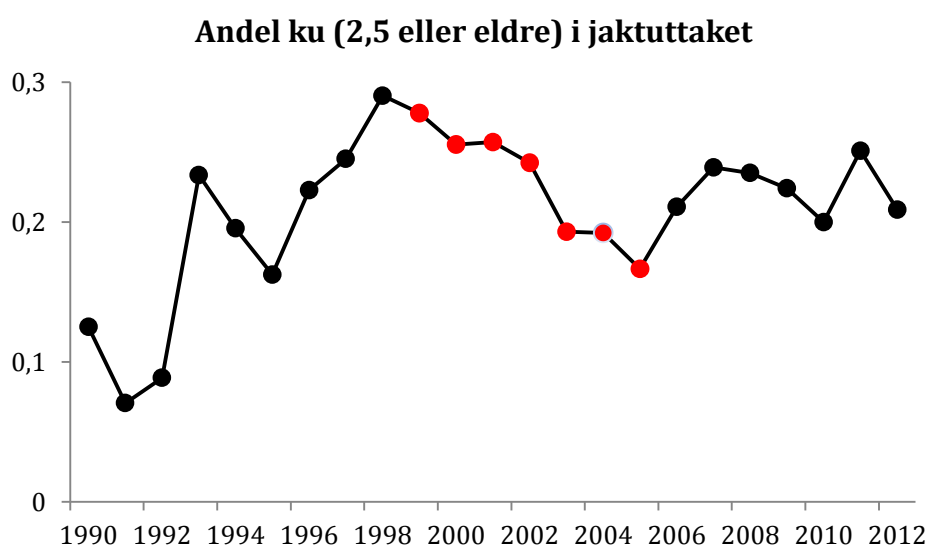
Figur 18. «Sett per dag», ku per okse, kalverate og tvillingrate i kommunene Søndre Land, Nordre Land, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Etnedal og Øystre Slidre samlet, i perioden 1988-2012. Data fra hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

Felles for disse områdene er at kalveratene bedret seg mot slutten av 90-tallet, etter en periode med betydelig bestandsreduksjon. Deretter fikk man en svak bestandsøkning i perioden etter årtusenskiftet. Dette kom som en følge av bedret kondisjon, i kombinasjon med et noe redusert jaktpress. Da man igjen reduserte tetthetene i perioden etter 2005, falt også kalveratene.

Om man legger til grunn at 1,5, og til dels 2,5 årige kyr trekker ned den observerte kalveraten om høsten, vil en god kalverate blant «høyproduktive» aldersklasser (4 år og eldre), kunne bidra til å dempe den observerte kalveraten gjennom rekruttering av ungdyr.

Dette vil i større grad gjøre seg gjeldende ved en høy andel kalv/ungdyr i jaktuttaket, og/eller en dertil lavere andel eldre ku i jaktuttaket. På den måten kan man «manipulere» seg til en bedre (observert) kalverate ved å legge hardt jakttrykk på kalv/ungdyr. Dette gjelder over kortere perioder. I det lange løp vil den generelle bestandskondisjonen imidlertid være av større betydning for den faktiske produksjonen.

I Søndre Land ser man at nettopp andelen eldre ku (2,5 år eller eldre) i jaktuttaket sank i perioden kalveratene økte (Figur 19).

Figur 19. Andelen eldre ku (2,5 år eller eldre) i jaktuttaket i Søndre Land i perioden 1990-2012. Data fra Hjorteviltregisteret (www.hjortevilt.no).

Når man så reduserte stammen på nytt, la man økt press på eldre kyr for å få en effektiv bestandsreduksjon, og kalveratene sank.

Vårt poeng er at den observerte negative utviklingen i kalverate/tvillingrate man har sett i Søndre Land de siste årene trolig ikke skyldes negative endringer i bestandskondisjonen. Det begrunner vi med at vektene har holdt seg bra, eller sågar vist en positiv utvikling for kalv og ungdyr helt frem til i dag. At kalve- og tvillingraten er blitt redusert i perioden etter 2006-07, skyldes like sannsynlig endringer i bestandssammensetningen, og ikke en generelt dårligere bestandskondisjon.

Her er det imidlertid viktig å understreke at det er et element av spekulasjon i bildet. Vi kan ikke «dokumentere» dette på noen grundigere måte enn hva tallmaterialet ovenfor indikerer.

Vi vil også være helt klare på følgende:

Dette er ikke en argumentasjon for en særskilt avskytningsstrategi. Poenget er ikke at man skal senke andelen eldre kyr i jaktuttaket for å bedre kalveratene (med mindre man ønsker å øke tetthetene), men derimot at dette kan ha betydning for hvordan man tolker de observerte kalveratene. En betydning vi kanskje har undervurdert. Dette underbygger at man med det målet for øyet å oppnå en bestandsreduksjon, har gjort riktige grep: Dersom tettheten skal reduseres/ stabiliseres er uttak av eldre kyr et nødvendig og effektivt virkemiddel, ergo har man i Søndre Land ikke gjort noe «feil»!

Tetthet

Vi vil igjen påpeke at i perioden vi har gjort beregninger av elgtettheten i Søndre Land, er beregningene av "siste års tetthet" blitt noe lave. Modellen vi bruker bygger på en naturlig dødelighet mellom jaktseongene på 5 %. Arbeid utført på Ringerike (upublisert) tyder på at den naturlige dødelighetsraten var større i perioden på tidlig 90-tall. Dersom det samme var tilfellet for Søndre Land, noe som er svært sannsynlig, var «toppbestanden» høyere enn de 1 300 elg som er beregnet etter jakt i 1992. Dette påvirker også estimatene for tettheten i 2012, siden man legger til grunn i kohortsanalysen at alle elg har lik sjanse for å bli observert (sett per dag reflekterer reelle relative endringer). Dette kan være en årsak til at man stadig ser ut til å "underestimere" siste års bestand.

I tillegg er det heller ikke umulig at man har en netto tilførsel av elg gjennom året. Dersom dette er tilfellet, kan reduksjonen frem til neste år bli mindre enn forutsatt, siden innvandring av elg ikke fanges opp av beregningene. Som man ser i Figur 7 (s.16), er det imidlertid i store trekk godt samsvar mellom den observerte og beregnede kalverate. I for eksempel Ringerike, ser vi fra beregningene våre at det i perioden 1995-99 er en tydelig høyere beregnet enn observert kalverate. Det vil si at det i ettertid er skutt flere dyr født i denne perioden (dokumentert gjennom aldersbestemmelse) enn man skulle forvente ut i fra de observerte kalveratene. Dette kan tolkes som at det har eksistert en netto immigrasjon, og passer således bra med at man var relativt tidlig ute med en tetthetsreduksjon i Ringerike. Det motsatte ser man i perioden 1988-1992, på en tid da tetthetene var høye. Da var de observerte kalveratene høyere enn de beregnede. Det kan derfor se ut som det i denne perioden var en netto emigrasjon.

Selv om man i Søndre Land ikke ser dette mønsteret i beregningene like tydelig, har man per i dag en betydelig lavere elgtetthet i Søndre Land, målt som «sett per dag» enn i nabokommunene. Dette har man også hatt over en tid, og vi vil ut i fra dette generelt forvente at det kan være en viss innvandring fra dyr i omkringliggende områder. Dette kan være en forklaring på at vi har hatt en tendens til å undervurdere tetthetene og at man tilsynelatende må skyte relativt sett mer dyr enn man tror for å få til en beregnet tetthetsreduksjon. At de beregnede kalveratene ikke avviker særlig fra de observerte, jf. resonnementet over, kan skyldes at tidsseriene ennå ikke er lange nok. Man må forvente at mange av dyra som eventuelt har etablert nytt «hjemmeområde» i Søndre Land de senere år, ennå er i live, og således ikke inngår i kohortsberegningene.

Vi må også erkjenne at dette i stor grad er «spekulasjon» og at mekanismene som påvirker spredningsmøster og trekkavstand i disse områdene ikke er fullt ut kjent.

Uansett vil problemene man har med trekkende elg vinterstid i nordre deler av kommunen, gir større skogskader (og trafikkfare) enn man skulle forvente ut i fra «egen stamme». På den annen side vil man kunne ta ut flere dyr og få et høyere jaktutbytte enn hva man skulle forvente, om man stadig får «påfyll» av elg utenfra.

Vi tror i det store og hele tetthetsberegningene allikevel stemmer bra for Søndre Land. Vi har derfor ikke presentert beregninger med endrede forutsetninger i modellen. Men, gjennom erfaringene tidligere beregninger viser, må en forutsette at «siste års tetthet» er et minimumsestimat.

Jaktuttak 2013

Jakta i 2012 var det første året i de nye 5-årige bestandsplanene for viltlagene i Søndre Land. Det planlagte årlige uttaket er oppgitt i intervaller, med et minimums og maksantall for hver av kategoriene kalv, ku og okse. Det er naturlig å ta en første oppsummering av uttaket det første året, opp mot planene man har satt seg (En kort oppsummering av resultatene for alle vald er vist under «Bestandsplanområdene», s. 29).

Samlet for alle vald, tilsvarte det planlagte «minimumsuttaget» for alle kategorier dyr et uttak på 239 elg. Som fellingstatistikken viser havnet man et lite stykke under det planlagte «minimumsuttaget». Avviket skyldes i hovedsak et mindre uttak av okser (og til dels kyr) enn planlagt. For kalv var man godt innenfor «minimumsantallet». Selv om avviket samlet sett ikke var stort, innebærer det at man kan, og bør, øke uttaket til neste år.

Jf. bestandsplanene er det lagt opp til de samme uttakene i 2013, som planlagt i 2012. Med høyde for at man i 2012 havnet noe bak det planlagte uttaket, har vi for 2013 anbefalt et uttak av rundt 245 elg i Søndre Land. Som vist i Figur 8 (s. 14), ser kjønnsforholdet ut til å ha blitt noe skjevare over tid. Dette stemmer med våre beregninger fra år til år, mens det observerte kjønnsforholdet fra «sett elg» indikerte en liten utjevning i 2011. Om man ønsker å holde på et kjønnsforhold rundt 1,5 ku per okse, kan det planlagte uttaket av okser ha blitt satt noe høyt i planene. Vi råder derfor til en liten justering av kjønnsforholdet i vårt forslag til jaktuttak for 2013 (Tabell 3). Vi understreker at det er opp til rettighetshaverne selv å avgjøre hvordan de ønsker den videre utviklingen, og at det ikke nødvendigvis er noe feil i den utviklingen man har sett.

Et uttak på 245 elg i 2013 er realistisk, men det krever naturligvis en betydelig jaktinnsats. En økning i forhold til fjorårets uttak kan skje i alle viltlag, men det er nok mest å hente i Fluberg Øst og Vest, samt Søndre Land Viltlag Vest. I Fluberg, særlig Øst, ligger man per 2012 klart høyest i «sett per dag», mens man i Søndre Land Viltlag Vest lå lengst unna det planlagte «minimumsuttaget» i 2012. Etter tilbakemeldinger fra Fluberg Vest, kjenner vi til at det var vanskelig jaktforhold under siste del av jakta, og at dette kan ha lagt en demper på jaktuttaket. Vi ser ikke bort fra at dette også kan ha vært tilfelle i de andre viltlagene, selv om det nok særlig gjelder de høyereliggende områdene i Fluberg Vest.

Tabell 3: Beregninger for antall elg fra og med før jakt 2012 til etter jakt 2013. Forutsetningene er 5 % naturlig dødelighet og 0,70 kalv per ku før jakt. Det er lagt til grunn en hannkalvandel på 55 %.

	Før jakt 2012	Jaktuttak 2012	Etter jakt 2012	Før jakt 2013	Jaktuttak 2013	Etter jakt 2013
Kalver	201	74	127	174	75	99
Kyr	273	68	205	249	85	164
Okser	187	83	104	165	85	80
Sum	661	225	436	588	245	343
Kalv per ku	0,74		0,62	0,70		0,60
Ku per okse	1,46		1,97	1,51		2,05

Hjort

Tettheten av hjort er i god vekst på Østlandet. Likevel er utbredelsesmønsteret svært ujevnt, og uttaket av hjort varierer betydelig helt ned på jaktfeltnivå i mange kommuner. Vi antar at man kjenner seg igjen i dette også i Søndre Land. Selv om en ønsker å holde tettheten av hjort nede på et lavt nivå, kan tetthetene bli betydelige lokalt. Fellingsrekorden på 17 hjort i 2012, indikerer en vekst i stammen. Man bør naturligvis fortsette å ta ut de dyra man kan for å begrense veksten. Som vi også har påpekt tidligere er det et poeng at jegerne kan utvikle kompetanse og kunnskap om hjortejakt. Å ta ut hjort som «bonusdyr» under elgjakt, har flere steder vist seg å være vanskelig, og lite effektivt. Økt antall hjortefellinger under «tradisjonell elgjakt» er gjerne en sikker indikasjon på at tettheten av hjort øker, snarere enn en indikasjon på at man jakter mer effektivt.

Konklusjon

Det er beregnet en bestand på ca. 435 elg etter jakt i Søndre Land, og kjønnsforholdet ligger på rundt 1,7 ku per okse.

Bestandskondisjonen hos elg i Søndre Land er relativt stabil på et bra nivå. Slaktevektene er gode og de gjennomsnittlige kalvevektene (67 kg) og ungdyrvektene (138 kg) i 2012, er samlet sett de beste siden 2005.

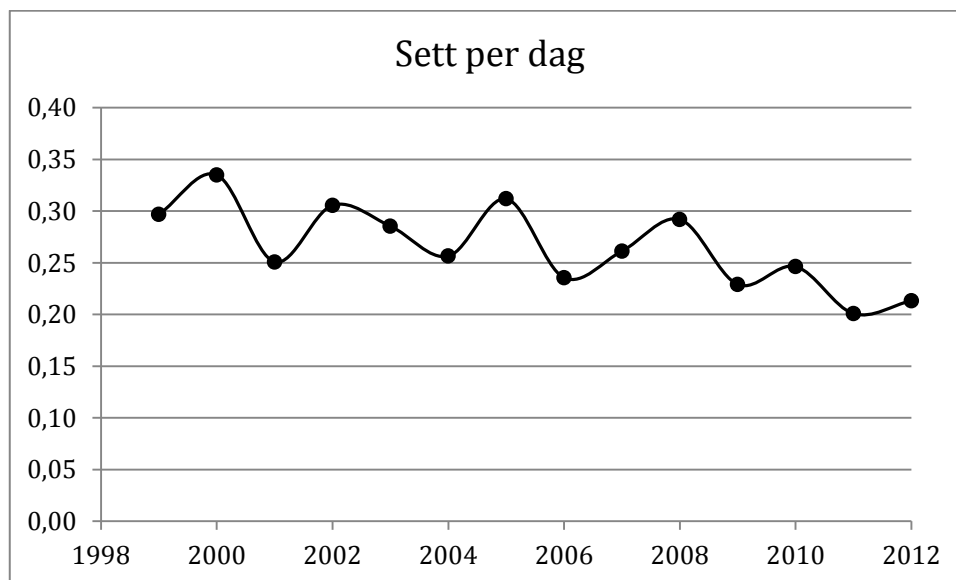
Den negative utviklingen man har sett på kalv- og tvillingrater de senere årene, er vanskelig å forklare. Vi tror denne nedgangen, i alle fall delvis, kan skyldes små endringer i bestandssammensetningen, som følge av en ønsket bestandsreduksjon. All den tid slaktevektene ikke viser en negativ utvikling, snarere tvert om, tror vi produktiviteten vil opprettholdes på et godt nivå på sikt.

For å fortsette mot de målene man har satt seg, er det avgjørende at man klarer å ta ut nok dyr. Etter at man i 2012 havnet litt bak det planlagte uttaket, anbefaler vi et økt uttak i 2013. Vi har i denne rapporten foreslått et uttak på rundt 245 elg. Om man ønsker å opprettholde et kjønnsforhold rundt 1,5 ku per okse, bør man jevne ut uttaket av kyr og okser i 2013.

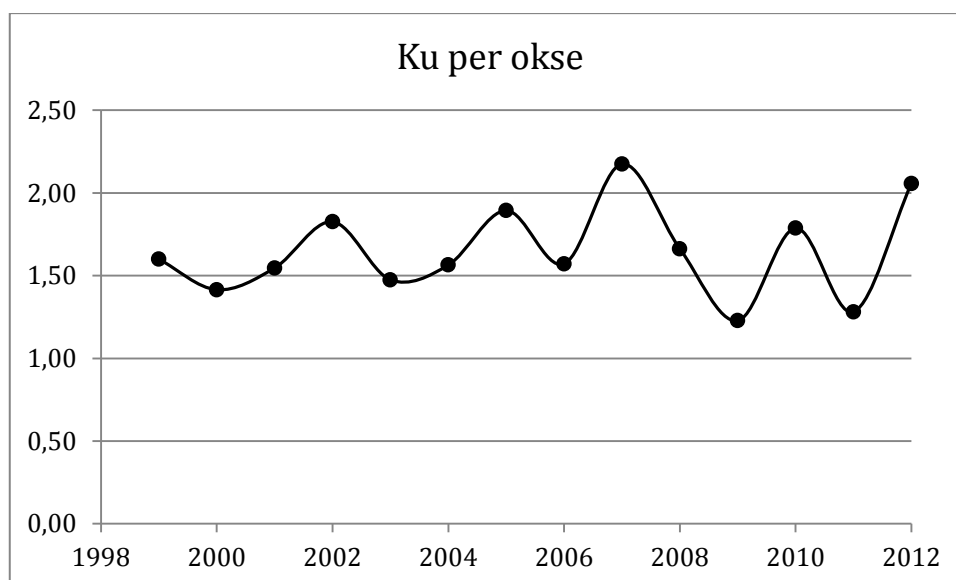
Bestandsplanområdene

Søndre Land Viltlag Øst

Bestandsutvikling

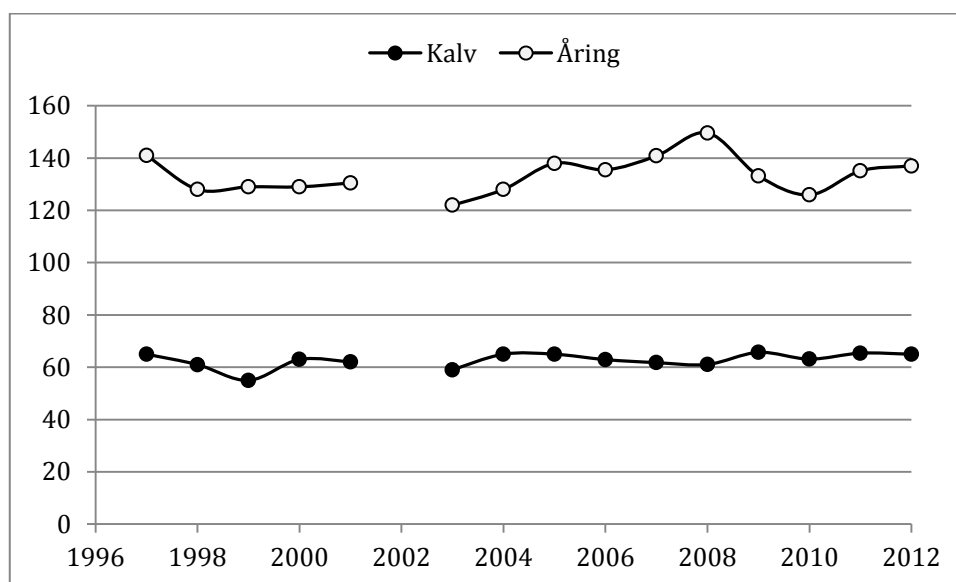

Figur SLØ 1: Sett elg per dag i Søndre Land Viltlag Øst i perioden 1999-2012.

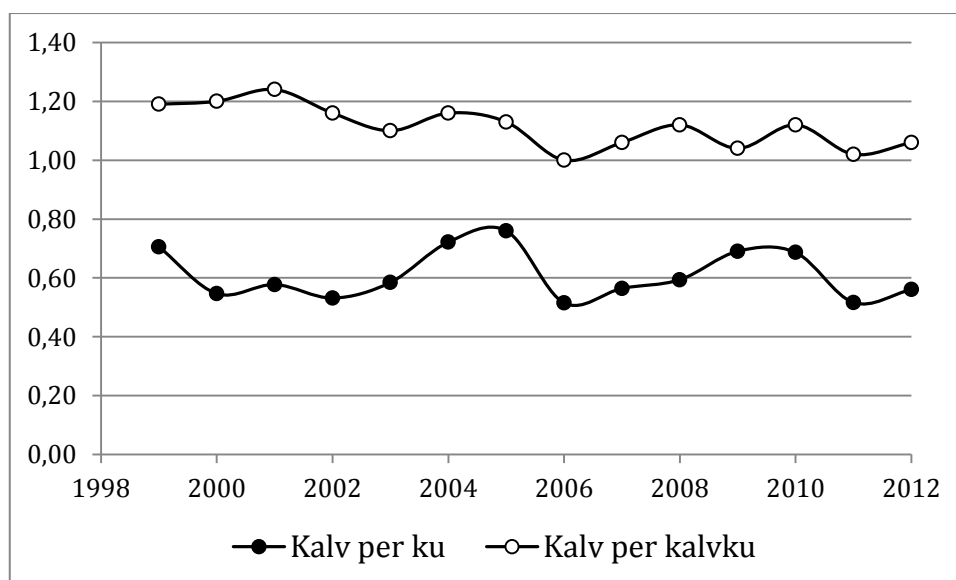

Figur SLØ 2: Ku per okse fra sett elg i Søndre Land Viltlag Øst i perioden 1999-2012.

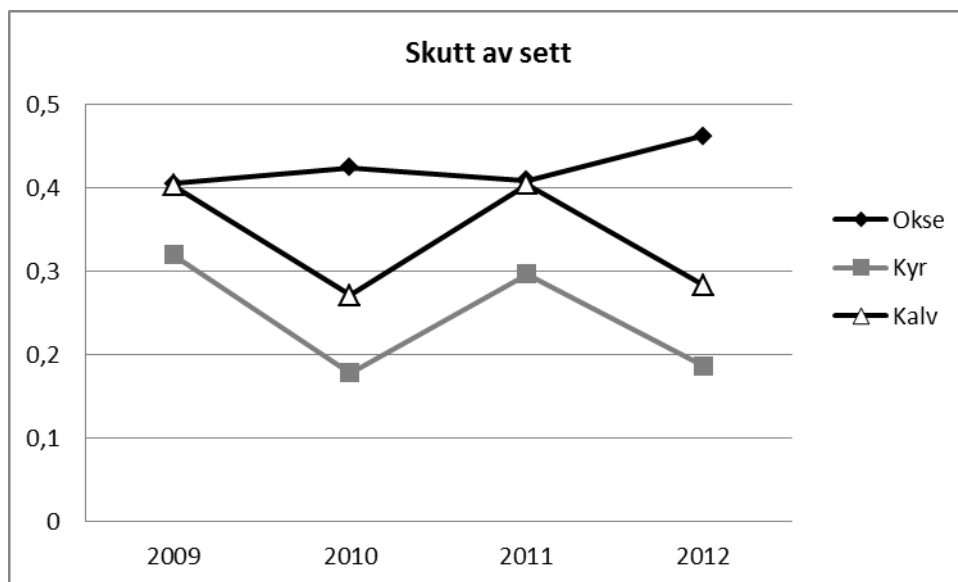
Kondisjon

Figur SLØ 3: Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv- og ungdyr i perioden 1997-2012 for Søndre Land Viltlag Øst. Data fra 2002 mangler.

Figur SLØ 4: Kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg i perioden 1999-2012 for Søndre Land Viltlag Øst.

Figur SLØ 5: Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2012 for Søndre Land Viltlag Øst.

Kommentarer

Tabell SLØ 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	20	22	30	32	15	20	65	74
2013	20	22	30	32	15	20	65	74
2014	17	22	27	32	15	20	59	74
2015	17	22	27	32	15	20	59	74
2016	16	22	26	32	15	20	57	74
Sum	90	110	140	160	75	100	305	370

Det ble i 2012 felt 17 kalv, 24 okse og 20 kyr, i alt 61 elg. For kalver og kyr er dette innenfor intervallet for planlagt uttak i 2012, mens uttaket av okser ble noe lavere. Samlet ble uttaket noe lavere enn planlagt. Ut i fra sett elg dataene, ser man at kjønnsforholdet har variert noe fra år til år, og det noe lave uttaket av okser stemmer overens med det relativt skjeve kjønnsforholdet (uttaket av okser kan ha blitt vanskeligere på grunn av et skjevt kjønnsforhold) som ble observert i 2012. Man lå også i 2012 tett ned mot 0,2 elg sett per dag.

Slaktevektene på kalv og ungdyr var i 2012 på hhv. 65 og 137 kg. For kalv er dette det samme som i 2011, mens snittvektene for ungdyr steg med 2 kg. Etter at kalv og tvillingraten fikk en «knekk» i 2011, så man i 2012 en liten positiv utvikling. I 2012 ble det observert 0,56 kalv per ku og 1,06 kalv per kalvku.

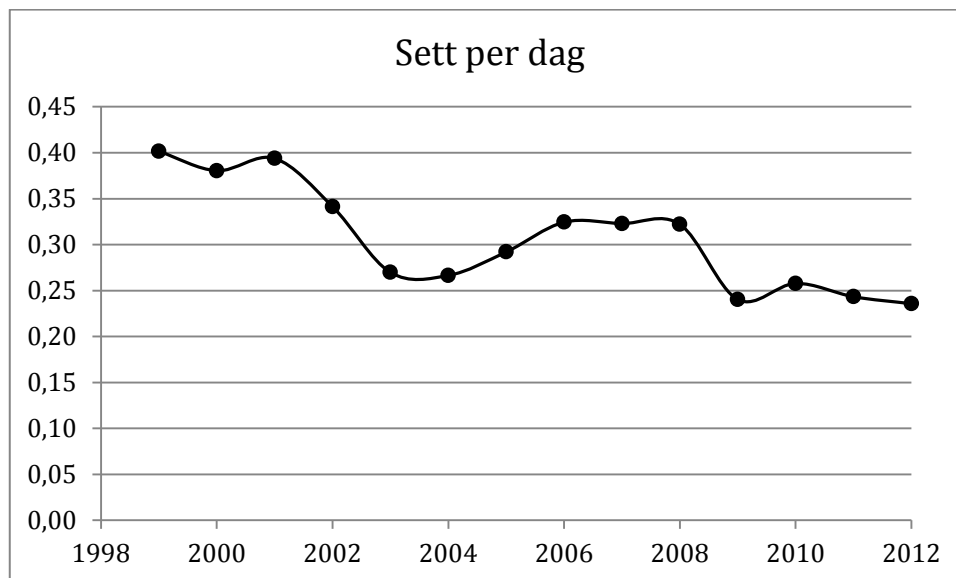
Som tidligere bemerket tror vi kalveratene på sikt vil ha gode muligheter for å bedres så lenge vektene er såpass gode, og også viser en positiv utvikling.

I henhold til avskytningsplanen ligger man greit an. Totaluttaket ble noe lavt, noe som skyldtes at man skjøt noe færre okser enn planlagt. Selv om sett elg data indikerer et skjeve kjønnsforhold i 2012, blir dette noe kompensert for neste års jakt ved at man også tok ut relativt sett færre okser. Om man likevel vil være på den sikre siden, kan man sikte seg inn på øvre uttak av kyr, og nedre uttak av okser neste år.

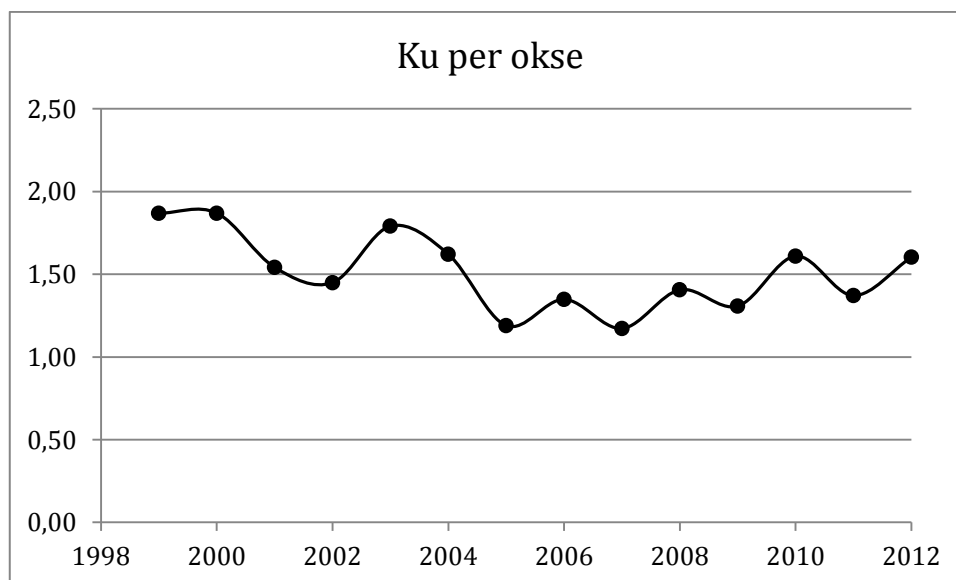
Andel skutte av sette dyr indikerer også at det lave okseuttaket skyldes at man så færre okser. Jaktpresset (skutte av sette) på okser økte i 2012. For kyr og kalv var det en liten nedgang i «skutte av sette» i 2012.

Søndre Land Viltlag Vest

Bestandsutvikling

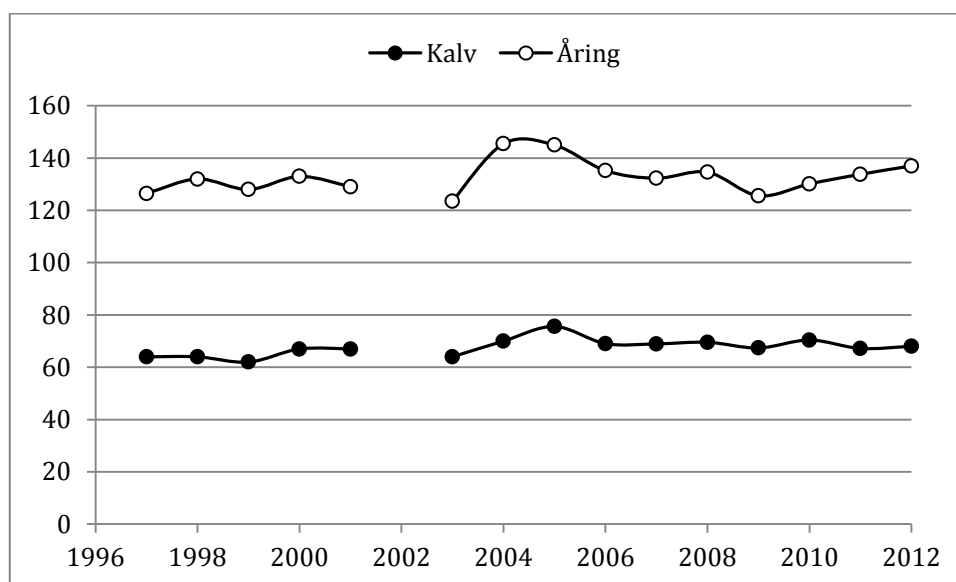

Figur SLV 1: Sett elg per dag i Søndre Land Viltlag Vest i perioden 1999-2012.

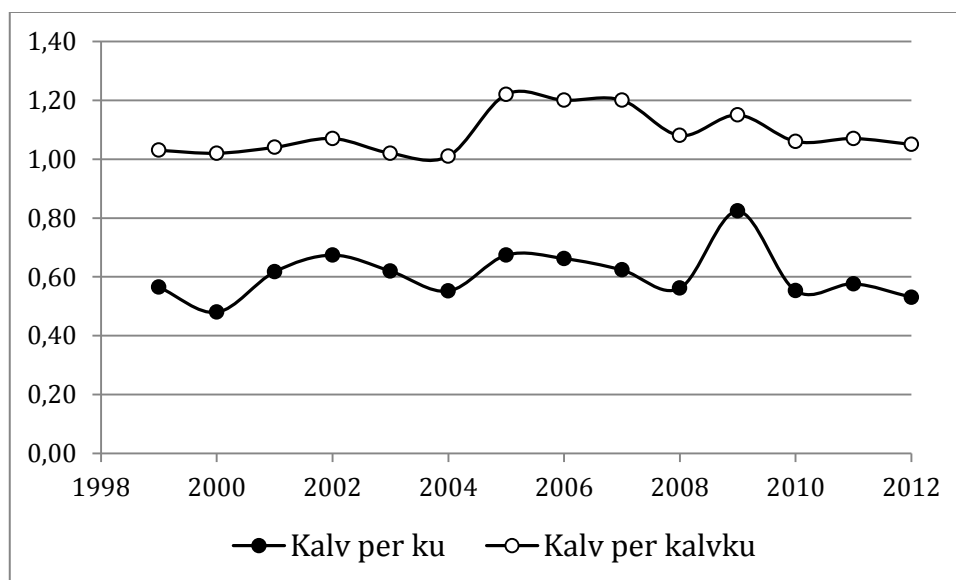

Figur SLV 2: Ku per okse fra sett elg i Søndre Land Viltlag Vest i perioden 1999-2012.

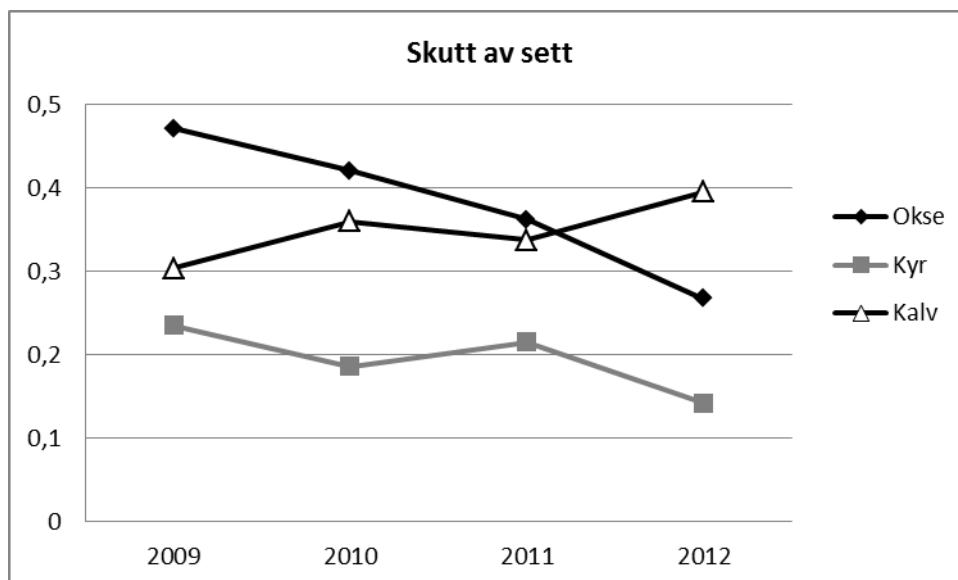
Kondisjon

Figur SLV 3: Gjennomsnittlige slaktevektene for kalv- og ungdyr i perioden 1997-2012 for Søndre Land Viltlag Vest. Data fra 2002 mangler.

Figur SLV 4: Kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg i Søndre Land Viltlag Vest i perioden 1999-2012.

Figur SLV 5: Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2012 for Søndre Land Viltlag Vest.

Kommentarer

Tabell SLV 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	30	35	40	45	30	40	100	120
2013	30	35	40	45	30	40	100	120
2014	28	35	38	45	28	40	94	120
2015	28	35	38	45	28	40	94	120
2016	25	35	35	45	25	40	85	120
Sum	141	175	191	225	141	200	473	600

Det ble i 2012 felt 36 kalv, 27 okse og 23 kyr, i alt 84 elg. Som man ser av planen er uttaket av kalv omtrent midt i det planlagte intervallet, mens man for kyr og okser ligger noe lavere. Dette gir da et noe lavt totaluttak. Forholdet mellom kyr og okser i jaktuttaket er imidlertid relativt sett som planlagt, med en liten overvekt av okser.

Sett per dag ser ut til å ha stabilisert seg i underkant av 0,25, mens kjønnsforholdet fremdeles ligger rundt 1,5 ku per okse. Kalve og tvillingraten var i 2012 på hhv. 0,53 og 1,05. Både kalve- og tvillingratene har vært stabile i siste treårs-periode, riktignok på et relativt lavt nivå. Slaktevektene for kalv og ungdyr var i 2012 på hhv. 68 og 137 kg, noe som er en liten oppgang fra 2011, og omtrent som gjennomsnittet for Søndre Land samlet.

Som for Søndre Land Viltlag Øst, er det også i Vest positivt å se at vektene, særlig for ungdyr, fortsatt ser ut til å styrke seg.

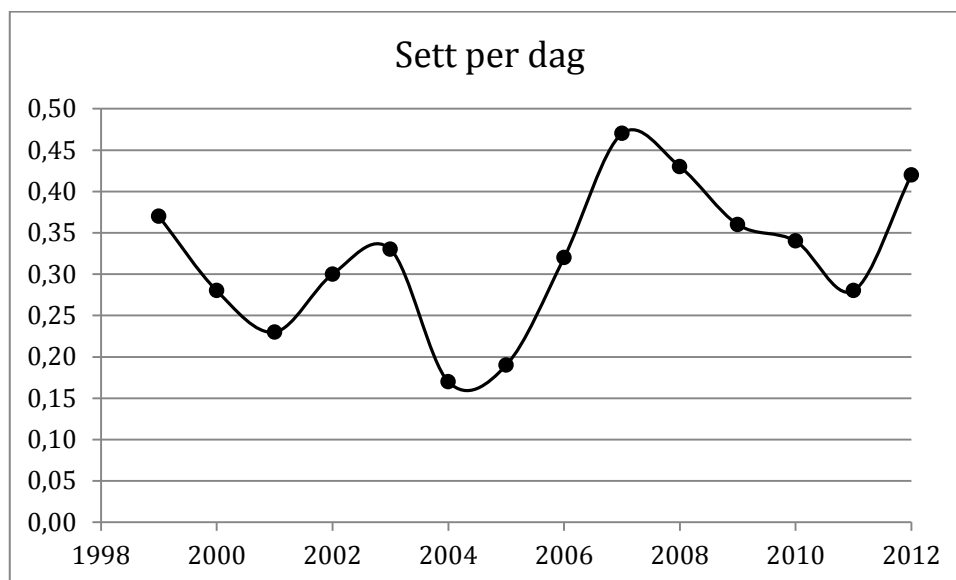
I henhold til planen, er det rom for å øke avskytningen noe til neste år. Dette vil også gjøre at man kan justere seg videre inn mot en tetthet tilsvarende rundt 0,2 sett per dag.

Kjønnsforhold og bestandssammensetning forøvrig, ser ut til å være fornuftig i forhold til fastsatte mål.

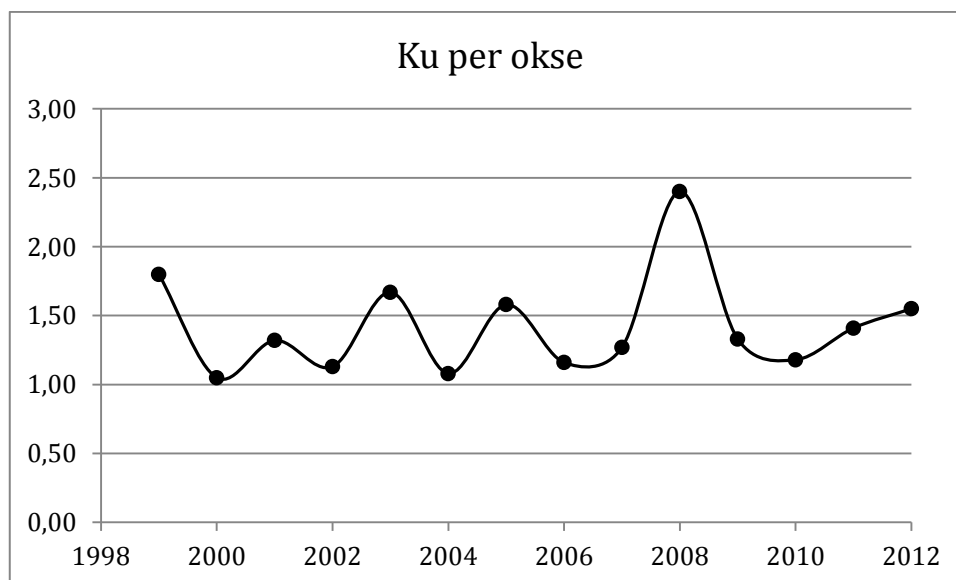
Jaktpresset på kyr har blitt svakt redusert de fire siste årene, mens det motsatte er tilfellet for kalv. For okser har det vært en jevn nedgang i jaktpresset. I 2012 skjøt man 27 % av de oksene man så. Dette er et forholdsvis lavt jaktpress for okser å være.

Fluberg Øst Driftsplanområde

Bestandsutvikling

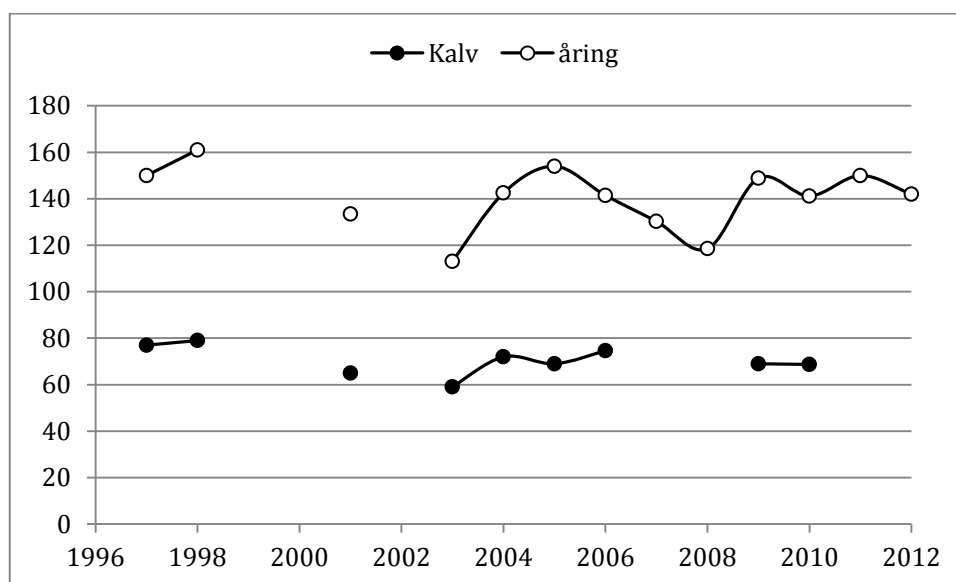

Figur FØ 1: Sett elg per dag i Fluberg Øst Driftsplanområde i perioden 1999-2012.

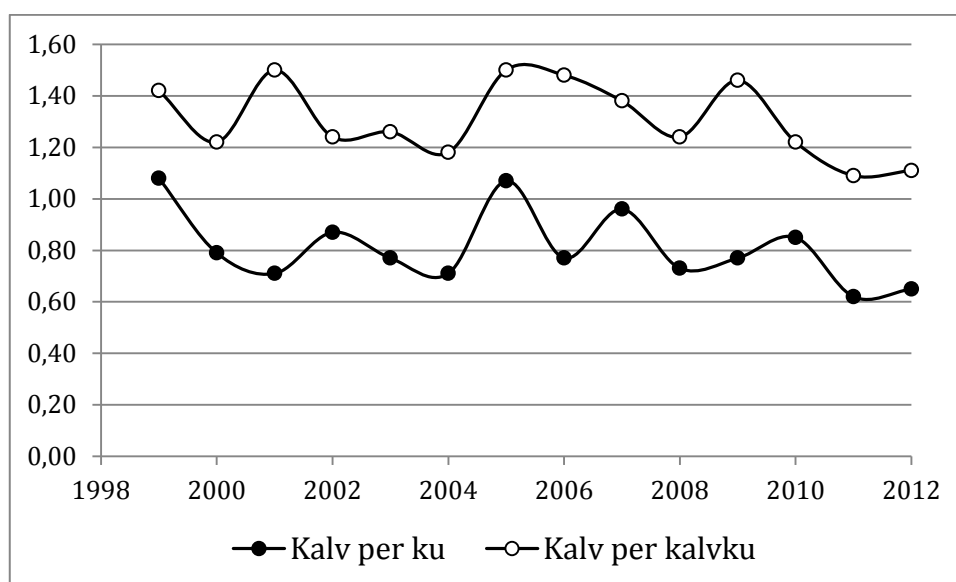

Figur FØ 2: Ku per okse fra sett elg i Fluberg Øst Driftsplanområde i perioden 1999-2012.

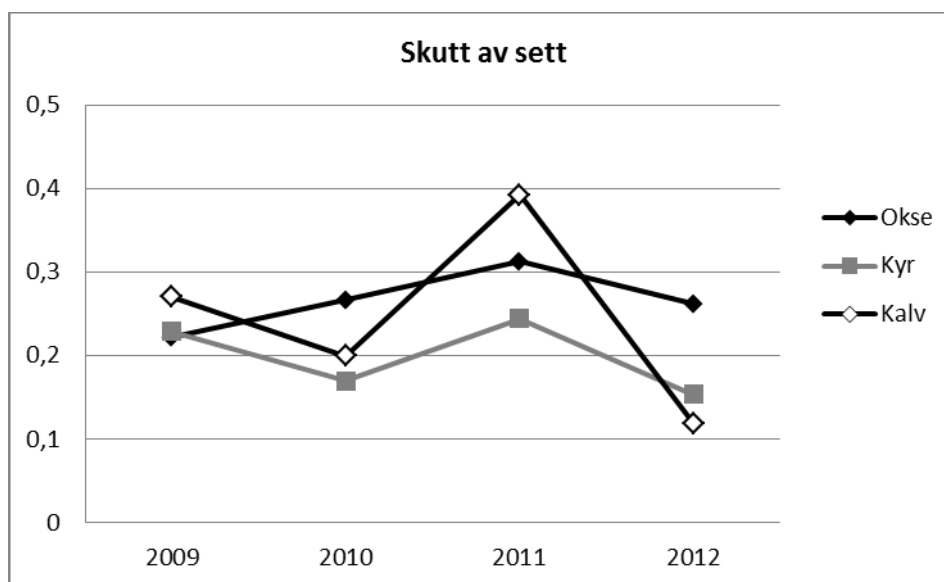
Kondisjon

Figur FØ 3: Gjennomsnittlige slaktevekt for kalv og ungdyr i perioden 1997-2012 for Fluberg Øst Driftsplanområde. Data for enkelte år mangler.

Figur FØ 4: Kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg i Fluberg Øst Driftsplanområde i perioden 1999-2012.

Figur FØ 5: Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2012 for Fluberg Øst Driftsplanområde.

Kommentarer

Tabell FØ 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	10	12	10	12	10	12	30	36
2013	10	12	10	12	10	12	30	36
2014	9	12	9	12	9	12	27	36
2015	8	12	8	12	8	12	24	36
2016	7	12	7	12	7	12	21	36
Sum	44	60	44	60	44	60	132	180

Det ble i 2012 felt 5 kalv, 11 okse og 10 kyr, i alt 26 elg. I motsetning til i Søndre Land Viltlag, ligger man innenfor planlagt uttak av eldre dyr av begge kjønn, mens det av kalv ble skutt noe færre enn planlagt. Samlet sett havnet man også her noe under det planlagte uttaket.

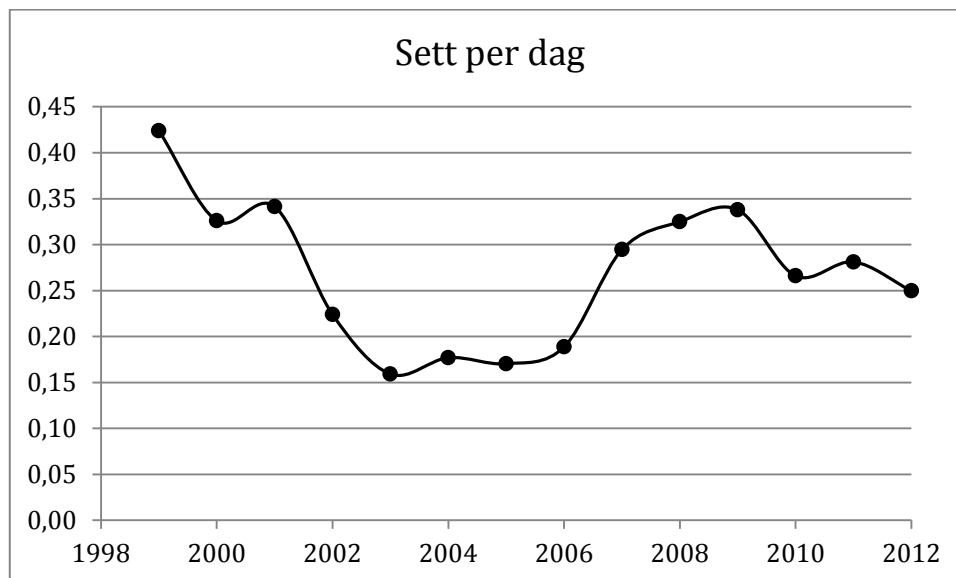
Sett per dag gikk i 2012 betydelig opp, til 0,42, den høyeste verdien siden 2008. Kjønnssforholdet var i 2012 på 1,55 ku per okse, omtrent det samme som i 2011. Kalve og tvillingraten var i 2012 på hhv. 0,65 og 1,11. Både kalve- og tvillingratene har de siste to årene vært på lavere nivå enn tidligere, selv om de fortsatt er over snittet for kommunen. Slaktevektene for ungdyr var i 2012 på 142 kg, noe som også er over snittet for Søndre Land.

Fluberg Øst skiller seg ut blant viltlagene i Søndre Land ved at sett per dag verdien over tid har vært noe høyere. Dette forsterkes ved at verdiene økte betydelig i 2012.

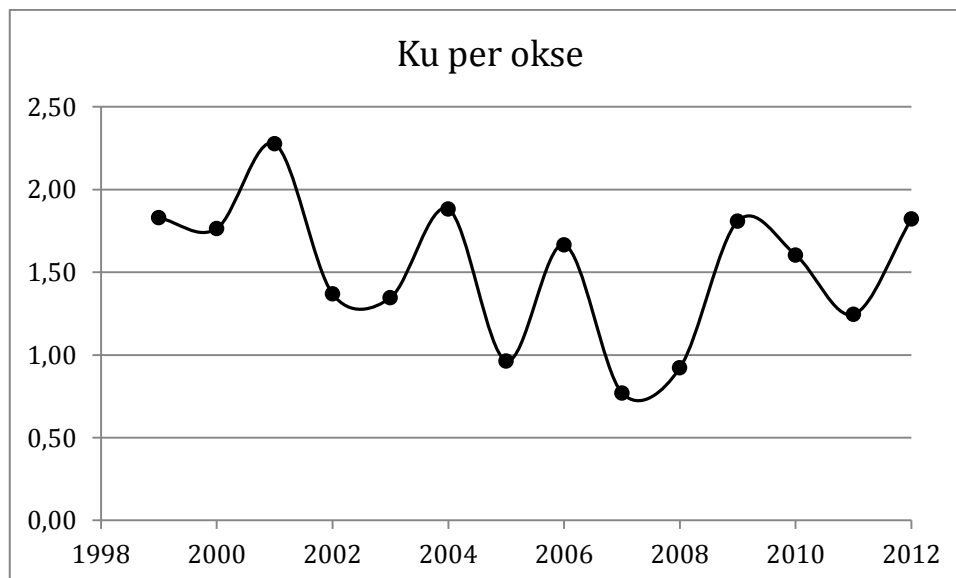
I forrige planperiode lå man noe under det planlagte uttaket, og det er rom for å øke uttaket til neste år. I og med at man ligger såpass høyt i «sett per dag», vil et økt uttak relativt sett kreve en mindre jaktinnsats enn i de andre viltlagene. Jaktpresset for alle kategorier dyr, og særlig kalv, var på et relativt lavt nivå i 2012. Det lave uttaket av kalv skyldes ikke få observasjoner og det skulle ut i fra dette vært mulig å oppnå minimumsuttaget på kalv.

Fluberg Vestre Driftsplanområde

Bestandsutvikling

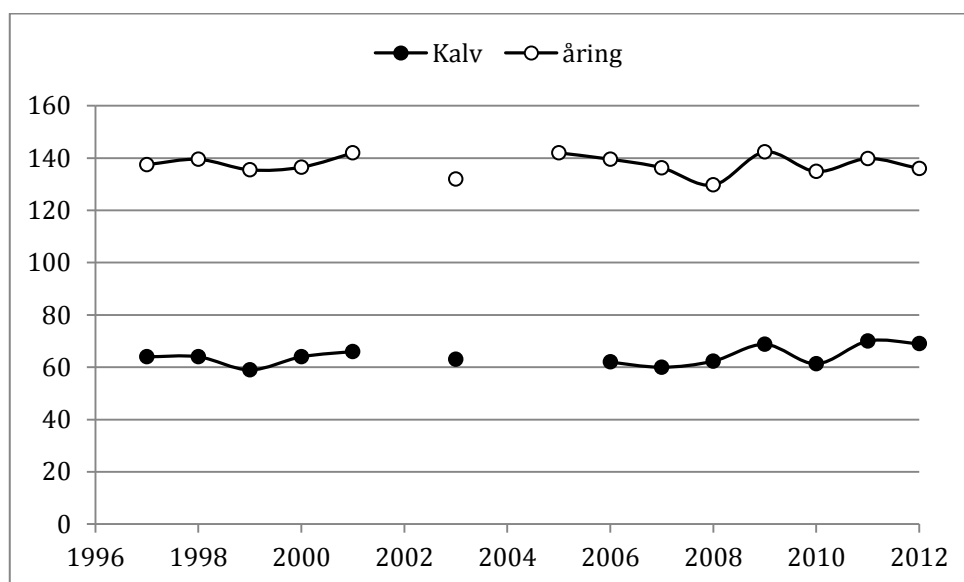

Figur FV 1: Sett elg per dag i Fluberg Vestre Driftsplanområde i perioden 1999-2012.

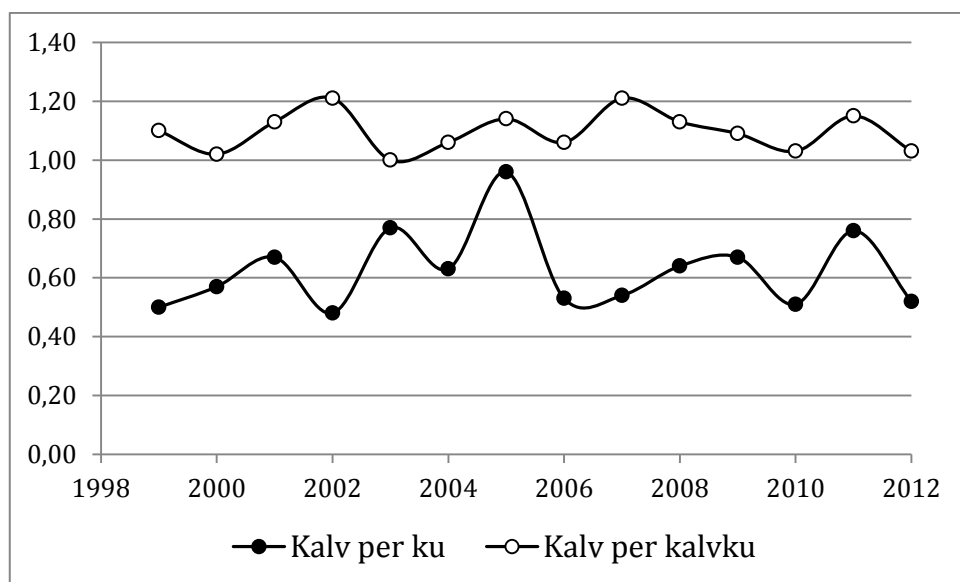

Figur FV 2: Ku per okse fra sett elg i Fluberg Vestre Driftsplanområde i perioden 1999-2012.

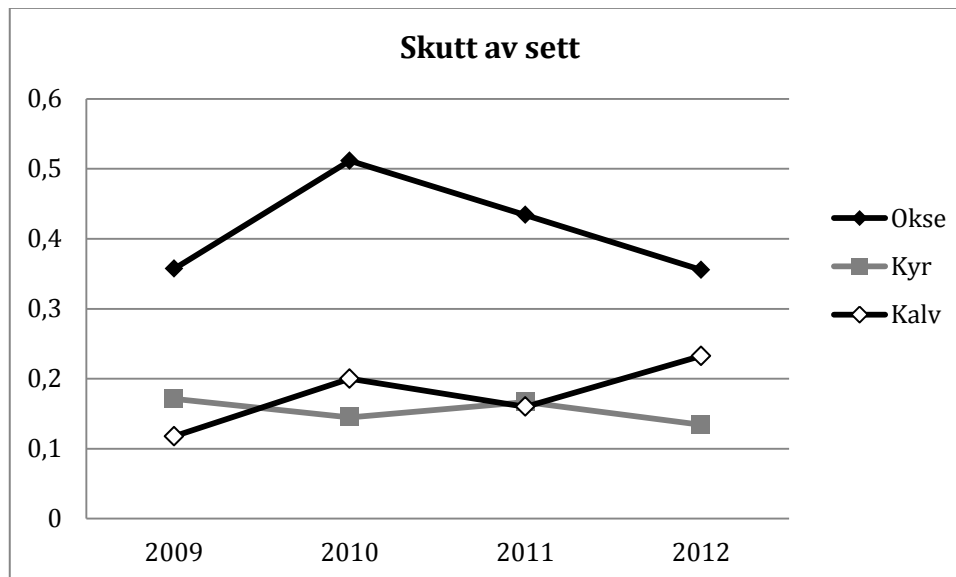
Kondisjon

Figur FV 3: Gjennomsnittlige slaktevekt for kalv og ungdyr i perioden 1997-2012 for Fluberg Vestre Driftsplanområde.

Figur FV 4: Kalv per ku og kalv per kalvku fra sett elg i Fluberg Vestre Driftsplanområde i perioden 1999-2012.

Figur FV 5: Andel skutte av sette dyr i perioden 2009-2012 for Fluberg Vestre Driftsplanområde.

Kommentarer

Tabell FV 1: Avskytningsplan fra gjeldende bestandsplan.

År	Ku		Okse		Kalv		Sum	
	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks	Minst	Maks
2012	14	20	20	25	10	15	44	60
2013	14	20	20	25	10	15	44	60
2014	12	20	15	25	8	15	35	60
2015	12	20	15	25	8	15	35	60
2016	12	20	15	25	8	15	35	60
Sum	64	100	85	125	44	75	193	300

Det ble i 2012 felt 10 kalv, 16 okser og 11 kyr, i alt 37 elg. I henhold til planen er dette så vidt innenfor planlagt minimumsutttak for kalv, mens man for kyr og okser havnet noe under målsetningen.

Sett per dag har i siste treårsperiode ligget relativt stabilt rundt 0,25. I 2012 ble det observert 1,8 ku per okse. Etter oppgangen i kalve- og tvillingrate i 2011, falt disse noe tilbake i 2012, til hhv. 0,52 og 1,03. Kalve- og ungdyrvektene var i 2012 på hhv. 69 og 136 kg. Man kan ikke se noen negativ trend i vektutviklingen, heller tvert om.

Som vi har bemerket i tidligere rapporter, har man over tid ligget noe høyere i «sett per dag» i Fluberg (særlig Øst), enn i Søndre Land Viltlag. Det bør derfor være større rom for å øke avskytningen noe i Fluberg. Vi kjenner til at det i 2012 var meget vanskelige jaktforhold de siste ukene av jakta, og at dette trolig bidro til at uttaket ble noe lavere enn planlagt.

Kjønnsforholdet kan se ut til å ha blitt noe skjevere, uten at dette reflekteres i jaktuttaket. Det er langt fra dramatisk, men om man vil beholde et kjønnsforhold rundt 1,5 ku per okse, kan man være «føre var» og justere seg inn mot et noe jevnere uttak i 2013.

Jaktpresset på kalv og kyr har vært relativt stabilt i Fluberg Vest de siste fire årene. Dette gjelder for så vidt også okser, med unntak av et høyt jaktpress i 2010. Også de øvrige årene ligger andel skutte av sette okser høyt i forhold til kalv og kyr, selv om jaktpresset på kalv økte noe i 2012.

Vedlegg 1. Rådata aldersregistreringer 2012

Rådata for: SØNDRE LAND Fellingsår: 2012

Valdnummer: 0536V0004 Fluberg Vestre Grunneierlag Valdansvarlig Lars W. Grøholt

Jaktfeltnr:		0536J0043		Septun				Jaktleder:			Torgeir Sandli		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	162			0			3,5		Ingen	Ingen	
2	Ukjent	25 . 9	130					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	28 . 9	149		1				3,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	19 . 10	234					10	14,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0044		Nordraak				Jaktleder:			Ole Petter Nordraak		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	180			0			9,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	220					8	2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 9	210					6			Ingen	Ingen	1,5-årig tann i tannkonvolutten.
4	Hann	28 . 9	75						0,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	30 . 9	172		1	0			9,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	19 . 10	250					11	6,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0045		Grøholt			Jaktleder:			Lars W Grøholdt			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	69						0,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	26 . 9	188		1				11,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	29 . 9	126					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	2 . 10	166		1				8,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	3 . 10	77						0,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	25 . 10	179						2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0047		Wilberg				Jaktleder:			Ole Chr. Rostad		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	27 . 9	243				1	9	3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	6 . 10	102					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	7 . 10	64						0,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	28 . 10	151				1	5	3,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0048		Næs jaktlag				Jaktleder:			Olaf Sæthre		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	6 . 10	173			0			2,5		Ingen	Ingen	
2	Ukjen	7 . 10	63						0,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	29 . 10	143					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0536J0049 Bull **Jaktleder:** Marcus Chr. Bull

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	27 . 9	55						0,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	29 . 9	140			0			1,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	27 . 10	80						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0536J0050 Vikar **Jaktleder:** Terje Lorentsen

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	10 . 10	154					2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	14 . 10	185					5	2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	21 . 10	210					8	8,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	21 . 10	150						1,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	27 . 10	80						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0536J0051 Blom **Jaktleder:** Terje Wollseter

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	60						0,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	27 . 9	220					8	4,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	26 . 10	160			1			5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Kua var påskutt samme dag

Jaktfeltnr: 0536J0054 Eriksen **Jaktleder:** Haakon Eriksen Haraldsrud

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	28 . 9	143					2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	20 . 10	68						0,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0536V0013 Fluberg Østre

Valdansvarlig Steinar Fretheim

Jaktfeltnr: 0536J0036 FLØ 01, Fluberg/Iversen

Jaktleder: Jan Haug

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	27 . 9	175			1			2,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	27 . 9	187			0			3,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	5 . 10	210				1	8	3,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	13 . 10	127				1	4	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0536J0037 FLØ O2, Odnes/Fredriksen

Jaktleder: Lars Fredriksen

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	148						1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	253					7	6,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	13 . 10	150					4	1,5		Ingen	Ingen	Halt
4	Ho	23 . 10	166		1	1			14,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	28 . 10	149						1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0038		FLØ 03, Bergarda				Jaktleder:		Øystein Stokke			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	267				1	12	4,5		Få	Ingen	
2	Ho	29 . 9	147						1,5		Få	Ingen	
3	Hann	1 . 10	257				1	13	4,5		Få	Ingen	
4	Ho	10 . 10	184		1	0			9,5		Få	Ingen	
5	Hann	13 . 10	122					3	1,5		Få	Ingen	
6	Ho	13 . 10	203		1				9,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0041		Landåsbygda Grunneierlag				Jaktleder:		Herman Hagen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
2	Ho	29 . 9	165		1				6,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0055		Tommy Karlsson				Jaktleder:		Tommy Karlsson			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	27 . 9	195					5	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	28 . 9	175					2	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	5 . 10	150			0			1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Valdnummer: 0536V0015 SøndreLand Viltlag Øst **Valdansvarlig** Paul Flatlien

Jaktfeltnr:		0536J0002		Sone 1		Jaktleder:		Roy E. Lauritsen					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	145						1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	25 . 9	161					4	3,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	27 . 9	160			0			7,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	30 . 9	59						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Hann	6 . 10	183					4	2,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	7 . 10	68						1,5		Ingen	Ingen	
7	Hann	14 . 10	227					8	7,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0003		Sone 2		Jaktleder:		Knut Arild Fjellheim					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	81						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	26 . 9	185					6	2,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	27 . 9	110						1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	27 . 9	214		1	0			9,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	28 . 9	153					2	1,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	6 . 10	76						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
7	Ho	26 . 10	200			0			5,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0005		Sone 3			Jaktleder:			Finn Øksne			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	4 . 10	160					3	3,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	4 . 10	197						2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	7 . 10	77						0,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	7 . 10	175			1			6,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	20 . 10	67						0,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	26 . 10	160					2	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0006		Sone 4				Jaktleder:			Jan Arne Sandsengen		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	28 . 9	188					2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	30 . 9	272					6	6,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	21 . 10	144					3	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	31 . 10	180			0			11,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0007		Sone 5			Jaktleder:			Per Askvig			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	60						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	14 . 10	226					6	4,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 10	178					5	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0008		Sone 6		Jaktleder:				Jørn Erik Sand			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	132					2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	29 . 9	66						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	30 . 9	140			0			1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	2 . 10	127					2	3,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	11 . 10	133					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0009		Sone 7			Jaktleder:			Erik Bakken			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	28 . 9	225					6	5,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	5 . 10	155		1	1			9,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0010		Sone 8A			Jaktleder:			Hans Olav Søreng			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	29 . 9	148			0			5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	1 . 10	54						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	5 . 10	54						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Hann	6 . 10	175					4	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Ho	6 . 10	164			0			1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0011		Sone 8B			Jaktleder:			Erik Brænden			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	6 . 10	138						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Tenner mangler
2	Hann	25 . 10	72						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0012		Sone 9			Jaktleder:			Peder Lomsdalen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	195					4	2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	25 . 9	64						0,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	25 . 9	180			1			6,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	27 . 9	56						0,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	28 . 9	132					4	2,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	13 . 10	135						1,5		Ingen	Ingen	
7	Hann	18 . 10	40						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0013		Sone 10			Jaktleder:			Iver Øksne			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	183					5	3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	28 . 9	220					3	4,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	2 . 10	60						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	9 . 10	202			0			13,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	13 . 10	116						1,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	20 . 10	77						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr: 0536J0014 Sone 11A **Jaktleder:** Endre Granum

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	174					6	5,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	27 . 9	158						2,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	28 . 9	162			1			3,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	28 . 9	68						0,5		Ingen	Ingen	Hadde bendelorm
5	Hann	28 . 9	141						1,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	8 . 10	155					2	1,5		Ingen	Ingen	
7	Hann	21 . 10	69						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Valdnummer: 0536V0016 Søndre Land Viltlag Vest **Valdansvarlig** Paul Flatlien

Jaktfeltnr: 0536J0015 Sone 12 **Jaktleder:** Paul Flatlien

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	190		1	0			3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	27 . 9	231					5	3,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	20 . 10	168					4	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0016		Sone 13			Jaktleder:			Gudbrand Engelién			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	88						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	27 . 9	60						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	27 . 9	128						1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	5 . 10	160			1			14,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	6 . 10	158					3	1,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	13 . 10	119					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0017		Sone 14			Jaktleder:			Bjørn Knutsen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	210					4	2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	28 . 9	206						2,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	6 . 10	72						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	7 . 10	145			0			1,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	13 . 10	66						0,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	28 . 10	88						0,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	28 . 10	166			1			15,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0018		Sone 15			Jaktleder:			Lars Holst			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	29 . 9	156			0			2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	1 . 10	208				1	4	3,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	6 . 10	114					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	13 . 10	62						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:	0536J0019	Sone 16A	Jaktleder:	Andreas Skude									
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	19 . 10	182			0			13,5		Ingen	Ingen	Gudbrand Skude

Jaktfeltnr:	0536J0020	Sone 16B	Jaktleder:	Andreas Lomsdal									
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	1 . 10	162			0			6,5		Ingen	Ingen	Andreas Skude
2	Hann	7 . 10	183					4	2,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	10 . 10	70						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:	0536J0021	Sone 17	Jaktleder:	Einar Østdahl									
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	215				1	15	4,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	130					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	28 . 9	140			0			1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:	0536J0022	Sone 18	Jaktleder:	Torgeir Søfferud									
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	27 . 9	175			0			2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	28 . 9	210					8	4,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	20 . 10	85						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0023		Sone 19		Jaktleder:		Harald Myhre Haugerud					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	73						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	13 . 10	200					5	5,5		Ingen	Ikke reg.	
3	Ho	14 . 10	160						2,5		Ingen	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0024		Sone 20		Jaktleder:		Svein Morten Bergsrud					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	72						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	26 . 9	196			1			8,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	30 . 9	86						0,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	6 . 10	76						0,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	6 . 10	200			1			8,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	25 . 10	24						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0025		Sone 21		Jaktleder:		Konrad Pedersen					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	29 . 9	160			0			1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	30 . 9	136						1,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	5 . 10	170			1			6,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	5 . 10	60						0,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	5 . 10	76						0,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	6 . 10	116					4	1,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	27 . 10	64						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0026		Sone 22&23 Lomsjølia		Jaktleder:		Atle Dragerengen					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	66						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	27 . 9	74						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Hann	29 . 9	252				1	12	5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Hann	2 . 10	228				1	10	4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Hann	6 . 10						2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
6	Hann	7 . 10	69						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
7	Ho	7 . 10				1			8,5		Ingen	Ingen	
8	Hann	8 . 10	60						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
9	Hann	8 . 10	66						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
10	Hann	12 . 10	65						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
11	Hann	14 . 10		65					0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
12	Ho	27 . 10	66						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0027		Sone 24			Jaktleder:			Engebret Struksnes			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	178		1	1			3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	25 . 9	69						0,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	2 . 10	53						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	5 . 10	64						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Ho	13 . 10	64						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
6	Hann	20 . 10	229					8	7,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0028		Sone 25A			Jaktleder:			Per Kristian Savastuen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	132			1			2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	27 . 9	44						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Hann	27 . 10	73						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0029		Sone 25B				Jaktleder:			Jan N. Westrum		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	64						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	26 . 9	168		1				3,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 9	145					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	30 . 9	189			0			2,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	5 . 10	69						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
6	Ho	20 . 10	200		1				6,5		Ingen	Ingen	
7	Hann	27 . 10	147					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0536J0030		Sone 26A			Jaktleder:			Gustav Olsen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ukjen	25 . 9	69						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	26 . 9	172					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 9	126					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	27 . 9	234					6	5,5		Ingen	Ingen	
5	Ukjen	23 . 10	84						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0536J0031		Sone 26B				Jaktleder:			Ole Helmer E. Bjørlien		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	29 . 9	192					2	3,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	29 . 9	218					4	2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	29 . 9	128					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	30 . 9	124			0			1,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	14 . 10	136			0			1,5		Ingen	Ingen	